

TURINYS

I. DARBA RENGUSIŲ SPECIALISTŲ SĄRAŠAS.....	
II. BENDROJI DALIS.....	
III. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ.....	
IV. KONCEPCIJA.....	
V. SPRENDINIAI.....	
VI. SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS.....	
VII. PRIEDAI.....	
1. Planavimo sąlygos ir Specialiojo plano derinimo dokumentai.....	
2. Viešumo procedūrų dokumentai.....	
3. Atestatų kopijos.....	
VIII. BRĖŽINIAI	
1. Teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas.	
2. Vizualinės apsaugos pozonio ribų planas.	
3. Paveldotvarkos projektas (vertybės teritorija);	
4. Paveldotvarkos projektas (vizualinės apsaugos pozonis).	

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			1	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

I. DARBA RENGUSIŲ SPECIALISTŲ SĄRAŠAS**1. Augis Gučas (Kvalifikacijos atestatai - A-669, KPD Nr. 1038 ir 1048)**

Projekto vadovas

2. Evaldas Zilinskas (Kvalifikacijos atestatas - KPD-1460)

Projekto dalies vadovas

3. Lina Petrauskienė

Architektė

4. Asta Anikėnienė

Projekto dalies vadovė GIS

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		2	67	

II. BENDROJI DALIS

Projektas įgyvendinamas pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksnių programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas 2 uždavinio „Gerinti veiklos valdymą, geriau įgyvendinant Europos Sąjungos politikas, tobulinti viešojo administravimo struktūrą“ priemonę „Teritorijų planavimas“.

Planuojamos teritorijos vieta: Panevėžio miesto istorinė dalis (2008-05-23 įrašyta į Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registrą, unikalus kodas 31872).

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planų rengimo pagrindas: Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012-05-16 įsakymas Nr.A-375 "Dėl savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. kovo 23 d. įsakymo Nr. A-294 "Dėl leidimo pradėti rengti testinius teritorijų planavimo dokumentus, įgyvendinant Panevėžio miesto bendrojo plano sprendinius" pakeitimo ir savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. birželio 16 d. įsakymo Nr. A- 626 pripažinimo netekusiu galios". 2012-04-19 Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimas Nr.1-119 "Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872) paskelbimo Savivaldybės saugomu kultūros paveldo objektu", Planavimo sąlygos nacionalinio, regiono, rajono lygmens bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentams rengti, 2009-08-31 Nr.39 (nustatytas rajono lygmuo), Planavimo sąlygos vietovės lygmens specialiojo planavimo dokumentams rengti, 2012-03-05 Nr.S-01 (nustatytas vietovės lygmuo), 2010-05-04 sutartis Nr.22-6-428 (pirkimo Nr.80142).

Planavimo tikslas: užtikrinti sistemingą Panevėžio miesto konkrečių teritorijų - istorinio miesto centro - darnų vystymąsi, racionalų teritorijų, lėšų ir kitų išteklių panaudojimą, atsižvelgiant į šių teritorijų plėtros ilgalaikius poreikius, konkrečius visuomenės poreikius, socialinius, ekonominius, ekologinius ir geografinius Savivaldybės ypatumus. Projekto esmė – detalizuoti Panevėžio miesto bendrojo plano sprendinius, nustatyti teritorijų tvarkymo ir naudojimo reglamentus, suderinti fizinių ir juridinių asmenų interesus dėl žemės naudojimo.

Planavimo uždaviniai:

Parengti Panevėžio miesto teritorijų planavimo dokumentus.

Parengti Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planą – kultūros paveldo teritorijos ir apsaugos zonų ribų planą bei šių teritorijų tvarkymo projektus.

Nustatyti (patikslinti) Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos bei apsaugos zonų ribas ir jų plotus, užtikrinti šios teritorijos išsaugojimą, taikomų paveldosaugos reikalavimų įteisinimą.

Specialaus plano organizatoriaus funkcijų vykdytojas: Panevėžio miesto savivaldybės administracija.

Specialaus plano rengėjas: UAB „Senojo miesto architektai“, Šv. Ignoto g. 5, Vilnius, UAB „Urbanistika“, A.Goštauto g. 8, Vilnius.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			3	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

Objektas

Panevėžio miesto istorinė dalis (unikalus kodas 31872). Į Kultūros vertybių registrą įrašyta 2008-05-23 remiantis Panevėžio miesto savivaldybės Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2008-03-31 aktu Nr.PN-RM-18. Panevėžio miesto savivaldybės mero 2009-06-09 potvarkiu Nr.M-36 inicijuotas Panevėžio miesto istorinės dalies skelbimas Savivaldybės saugoma vietove bei pavedama Savivaldybės administracijos direktoriui organizuoti Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonų ribų plano rengimą. Panevėžio miesto istorinė dalis paskelbta savivaldybės saugomu kultūros paveldo objektu Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr.1-119 “Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872) paskelbimo Savivaldybės saugomu kultūros paveldo objektu”.

Projekto rengimo pagrindas

Rengiant specialiojo plano projektą vadovaujamosi pateiktomis planavimo sąlygomis, Kultūros paveldo objekto apskaitos dokumentacija, patvirtinta Panevėžio miesto kultūros paveldo tinklų schema (Panevėžio m. savivaldybės tarybos 2005-11-24 sprendimas Nr.1-39-5), Panevėžio miesto bendruoju planu (2008-10-30 Panevėžio m. savivaldybės tarybos sprendimas Nr.1-25-1), parengta Esamos būklės analize ir projekto koncepcija, Lietuvos Respublikos įstatymais bei poįstatyminiais aktais (t.t. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005-06-23 įsakymu Nr.ĮV-261/D1-322 (Žin., 2005, Nr. 81-2973).

Buvo parengtos dvi specialiojo plano koncepcijos. Koncepcijos medžiaga buvo patalpinta Panevėžio miesto savivaldybės interneto puslapyje (www.panevezys.lt) susipažinti miesto visuomenei. Miesto savivaldybėje įvyko susitikimas su Panevėžio mieste dirbančiais architektais (2011-06-17), susitikimo metu pristatyti koncepcijos variantai, įvyko diskusija. Koncepciją svarstė Panevėžio miesto savivaldybės tarybos komitetai (2011 m. rugpjūčio mėn.). Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorius patvirtino I-jį koncepcijos variantą (2011-08-31 Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr.A-873).

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		4	67	

III. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

1. Objekto apibūdinimas:

1.1. Administracinė priklausomybė

Specialiuoju planu nagrinėjamoji teritorija yra Panevėžio miesto teritorijoje. **Administracinė jos priklausomybė - Panevėžio miesto savivaldybė.** Tai apskrities, o taip pat ir rajono centras. 2006 m. Panevėžiui priskirtas R kategorijos, vadinamojo metropolinio miesto vaidmuo.

1.2. Geografinė padėtis

Visas Panevėžio miestas ir tuo pačiu **planuojamoji centrinė miesto dalis, plyti šiaurinėje Lietuvos dalyje, Pabaltijo žemumoje esančioje fluvoglacialinės kilmės lygumoje.** Miestą ir jo centrinę istorinę dalį iš rytų į vakarus kerta negilus, bet lygumų kraštovaizdžio atžvilgiu išvaizdus, Nevėžio upės slėnis. Jame matyti ryški, pulsuojančio pločio upės salpa, kurioje, tuo pačiu, tinkamai panaudojus gamtines sąlygas, ties pačiu istoriniu miesto centru, sėkmingai įrengtas vadinamasis Senvagės parkas.

1.3. Vertybės apimtis ir sudėtis

Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kultūros vertybių registro kodas 31872) apskaitos dokumentai yra 2008-03-31 Panevėžio miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas Nr.PN-RM-18. Objekto užimama teritorija yra Panevėžio miesto centrinėje dalyje, jos plotas yra 138,97 ha. Teritorijos ribos nustatytos: Šermukšnių g., Audėjų g., Venslaviškio g., J.Biliūno g., sklypų J.Biliūno g. 13, 15A šiaurinė riba, Skaistakalnio parko rytinė riba, J.Basanavičiaus g., Ukmergės g., V.Kudirkos g., Savanorių a. pietinė riba, J.Basanavičiaus g., Vilniaus g., T.Tilvyčio g., Klaipėdos g., A.Smetonos g., Š.Mero g., Respublikos g., Birutės g., A.Smetonos g., Topolių al., Kranto g., P.Puzino g., Nevėžio kairysis krantas iki Senvagės, Gegutės g., Smėlynės g. Vertybei individuali apsaugos zona nenustatyta.

Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijoje yra į Kultūros vertybių registrą įrašyti statiniai, statinių kompleksai, laidojimo vietos (sąrašas iš kartograma pridedama). Statistiškai parengta šių objektų ir jų užimamų teritorijų **Nekilnojamųjų kultūros vertybių schema** (žr. grafinę dalį ir pridedamus sąrašus) iliustruoja saugomų objektų tankį teritorijoje ir jų užimamų teritorijų santykį su visos analizuojamos teritorijos plotu.

1.4. Nustatytos vertingosios savybės

Nustatytos vertingosios savybės Šiuo metu, Panevėžio miesto savivaldybės vertinimo tarybai nustačius kultūros paveldo vietovės - Miesto istorinės dalies ribas bei tuo pačiu suteikus jai teisinę apsaugą, yra parengtas šios NKP vertybės vertinimo aktas, kuriame nurodytos vietovėje esantys pavieniai NKP objektai bei jų kompleksai, taip pat nustatytos **Panevėžio miesto istorinės dalies vertingosios savybės.** Jos apibūdintos sekančiais:
architektūrinė vertė - lemianti reikšmingumą, svarbi,

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			5	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

urbanistinė vertė - lemianti reikšmingumą, svarbi, vietovės apsaugai steigiant draustinį, jo rekomenduojama rūšis būtų urbanistinis/architektūrinis.

1.5. Objektai NKP vertybių registre (sąrašas pridedamas brėžinyje "Esama padėtis. Kultūros vertybių schema").

2. Dokumentų, susijusių su nagrinėjama vietovę ir objektų, joje apžvalga

Panevėžio miesto centrinė dalis, kaip išliekamąją vertę turintis istorinis urbanistinis darinys, paveldosaugos specialistų bei institucijų dėmesį patraukė tik pastaraisiais laikais. **Šiuo metu yra trys galiojantys dokumentai, kuriais Panevėžio senamiesčiui, kaip paveldo objektui (vietovei) yra nustatyti urbanistiniai apribojimai, suteikta teisinė apsauga.**

Pirmasis jų - 2005 m. parengtas ir Panevėžio miesto tarybos patvirtintas - PANEVĖŽIO MIESTO TERITORIJOS, APRIBOTOS NEMUNO - J.BASANA VIČIAUS - VILNIAUS - J.BILIŪNO - SENAMIESČIO - TAIKOS - TULPIŲ - KLAIPĖDOS - S.DAUKANTO - J.ŽEMGULIO - GATVĖMIS SPECIALUSIS PLANAS (Tinklų schema). Šiuo planu išnagrinėta aptariamąsios miesto teritorijos - miesto centrinės dalies - nekilnojamųjų kultūros vertybių sklaida, išnagrinėta urbanistinė struktūra ir nustatyti jai tvarkymo bei naudojimo režimai. Miesto tarybai patvirtinus, specialiojo plano sprendiniai, jo nustatyti statybinės bei kitos veiklos apribojimai galioja, ir jų vykdymas privalomas visoms valdžios institucijoms, ūkio subjektams bei miestiečiams.

Antrasis, taip pat teritorinio planavimo dokumentas - 2006-2008 m. parengtas ir 2008-10-30 Miesto tarybos sprendimu Nr.1-25-1 patvirtintas PANEVĖŽIO MIESTO BENDRASIS PLANAS (KOREKTŪRA). Šiame plane taip pat yra išnagrinėta Panevėžio miesto nekilnojamojo kultūros paveldo padėtis, nurodyta aukščiau minėtuoju Specialiuoju planu nustatytoji miesto centrinės dalies paveldosauginė zona (vietovė) ir pavadinta "Senamiesčiu". Be to Miesto bendrajame plane yra nustatyta ir nurodyta vadinamoji miesto identiteto zona - miesto dalis, kurioje atpažįstamas savaimingas būtent Panevėžio miesto pavidalas. Ji apima gerokai platesnę teritoriją, nei yra nustatyta specialiuoju planu. Šiai zonai nurodyti galimi urbanistiniai apribojimai valstybinėms kultūros paveldo institucijoms turi rekomendacinį pobūdį.

Trečiasis dokumentas yra PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBOS 2008-03-31 AKTAS Nr.PN-RM-18, kuriuo yra nustatyta kultūros paveldo vietovė - Panevėžio miesto istorinis centras, nurodytos j kultūros paveldo vietovę įeinančios vertybės, nustatytos vietovės vertingosios savybės ir apibrėžtos jos teritorijos ribos.

Pažymėtina, jog susidarė tam tikra teisinė dviprasmybė, kadangi šiais dokumentais nustatytos Panevėžio istorinio centro ribos tarpusavyje ženkliai skiriasi - Kultūros paveldo vertinimo taryba suteikė teisinę apsaugą žymiai mažesniai miesto centrinės dalies plotui, nei yra nurodyta Miesto tarybos patvirtintame specialiajame plane - tuo pačiu - ir miesto teritorijos Bendrajame plane.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		6	67	

Patvirtintųjų dokumentų įtaka Panevėžio miesto istorinės centrinės dalies vertingųjų savybių išsaugojimui šiuo metu jau yra neabejotina, tačiau padėties aiškumui - esamų urbanistinių-architektūrinių vertingųjų savybių traktavimui, apribojimų taikymui - kenkia aukščiau minėtasis nustatyto Senamiesčio teritorijos ribų neatitikimas, lyginant Specialųjį planą bei Vertinimo aktą. Taip pat iki šiol nėra nustatytas ir šios kultūrinės vietovės apsaugos zona (vizualinės apsaugos pozonis).

Rengiamas Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų nustatymo bei tvarkymo specialusis planas siekia sudaryti sąlygas šiems neatitikimams bei trūkumams pašalinti. Atlikus papildomus istorinius urbanistinius tyrimus, atsižvelgus į aktualias pastarojo meto miesto vystymosi perspektyvas, šiuo planu bus patikslintos vertybės ribos, nustatyta jos apsaugos zona, daugiau konkretizuoti architektūriniai – urbanistiniai, o taip pat ir paveldosauginiai apribojimai bei rekomendacijos.

3. Istorinės ir užstatymo struktūros raidos analizė:

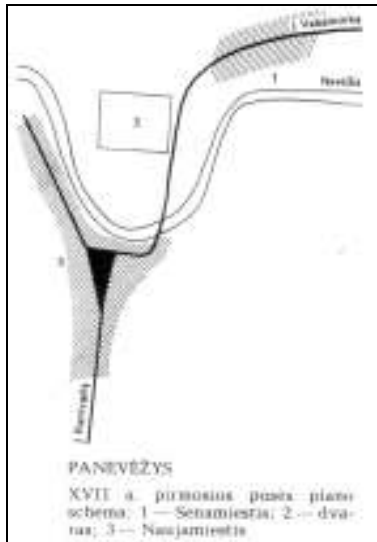
3.1. Miesto istorija

Panevėžio miestas, pradėjęs kurtis XVI a. pradžioje, augo palei kelius abejose Nevėžio upės pusėse. 1503 m. dešiniajame Nevėžio krante, aplink pastatytą bažnyčią ir įsteigtą jos valdą besikuriantis senamiestis ženkliai neišaugo. Miestas veikiai ėmė plėstis naujoje patogesnėje vietoje – kairėje upės pusėje už dvaro, prie svarbių kelių į Ramygalą ir pavieto centrą Upytę. Naujasis miestas, pradamas minėti 1548 m., augo Didžiojo kunigaikščio dvaro žemėje, pietiniame ir vakariniame Nevėžio kilpos krante (dabar Kranto g.), palaipsniui toldamas pietų kryptimi. Plano raidą veikė keliai, vietovės savybės ir “Valakų” reforma. 1554 – 1556 m. buvo išmatuota teritorija tarp Nevėžio, Šarmuto upelio ir Plūkių bei Molainių kaimų žemių. Tuo metu Naujamiestyje jau buvo 144 sodybos su įvairios paskirties pastatais.

1565 m. Panevėžys (Naujamiestis) tapo Upytės pavieto centru, kur rinkdavosi bajorų seimeliai, teismai. Administracinio centro vaidmuo skatino tolesnį miesto augimą. Netoli Nevėžio, Ramygalos kelio ąsoje susidarė išėsta trikampė turgaus aikštė, tapusi kompoziciniu miesto centru. Formavosi gerai prie vietovės pritaikytas radialinis gatvių tinklas. Tačiau miestas nebuvo vienalytis. Jį sudarė trys nelygiavertės, nutolusios viena nuo kitos dalys: linijinio plano Senamiestis, dvaro kompleksas Nevėžio kilpoje ir radialinio plano Naujamiestis. Tai buvo Panevėžio planinės ir erdvinės struktūros savitumas. Skirtinga priklausomybė (valstybei, privačiam didikui, bažnyčiai) kliudė miestui tolygiai statytis ir plėtotis, nesudarė ryškesnių architektūros ansamblių, kompozicijos dominančių, tūriu ar menine išraiška išsiskyrusių visuomeninių pastatų. Iš vienaukščių medinių pastatų kiek daugiau skyrėsi tik 1614 m. statyti mūriniai pavieto teismo rūmai.

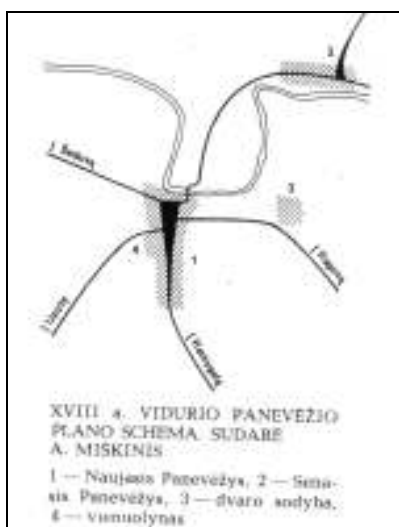
Panevėžys gerokai nukentėjo per XVII a. vidurio karą. Apie jo atstatymą, plano ir vaizdo pasikeitimus iki XVII a. pabaigos duomenų beveik nėra. Tik yra žinoma, kad XVII a. antroje pusėje buvo iš naujo pastatyta nauja vienintelė bažnyčia. Tačiau vargu ar bažnyčia galėjo turėti reikšmės viso miesto vaizdai: stovėjo mažesniame Senajame Panevėžyje, už Nevėžio ir pušyno, ir tikriausiai buvo nedidelė.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		7	67	

Šiaurės karo metu Panevėžys vėl smarkiai nukentėjo: 1720 m. Senajame Panevėžyje buvo likę tik 18 šeimų, 1738 m. Naujajame – 90. Miesto atstatymą ir tolesnį formavimą kiek paskatino XVIII a. trečiame dešimtmetyje įkurtas pijorų vienuolynas: nuo 1727 m. Naujojo Panevėžio centre, trikampės aikštės vakarų šone pradėta statyti vienuolyno korpusas, bažnyčia ir kolegija (paminėtina, jog šią mokyklą 1773 m. baigė būsimasis žymus architektas L. Gucevičius). Naujieji statiniai ankstesnio miesto plano nepakeitė, bet paryškino centrą, padidino aikštės svarbą neturėjusioje ryškesnių akcentų Naujojo Panevėžio tūrinėje ir erdvinėje kompozicijoje.

1738 m. Naujajame Panevėžyje buvo trikampė aikštė, trys spinduliai į ją suėjusios gatvės (Ramygalos ir Šeduvos, trečioji pavadinimo dar neturėjo), o kelyje į Raguva greičiausiai jau buvo susiformavusi ir ketvirtoji gatvė. Radialinį planą jau iš anksčiau turėjo ir nežymiai didėjęs Senasis Panevėžys (1757 m. jame surašytos 23 šeimos). Dėl gerokai mažesnio ploto šios miesto dalies planas buvo ne toks raiškus. Nors į didelę, trikampę aikštę suėjo trys gatvės, bet tik palei vieną iš jų buvo išsidėsčiusios beveik visos sodybos. Iki XVIII a. septintojo – aštuntojo dešimtmečių dėl Naujojo Panevėžio plėtotės visas miestas kiek pasidavė į rytus, dvaro sodybos link: 1764 m. jau minima “gatvelė į Raguva”, matyt,ėjusi iš aikštės šiaurės rytų kampo.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		8	67	

XVIII a. antroje pusėje Panevėžys, kaip ir daugelis kitų per karus nukentėjusių mažųjų miestų, buvo užstatytas beveik vien mediniais vienaukščiais namais. Miesto vaizdui kiek svarbesni galėjo būti centre stovėję pijorų vienuolyno pastatai ir sinagoga. Aplink aikštę prigludę namai pabrėžė jos erdvę. Miesto dalis už upės (Senasis Panevėžys) turėjo kaimui būdingą vaizdą. Nors čia prie aikštės stovėjo bažnyčia, bet bendrame miesto vaizde centras buvo neryškus.

XVIII a. aštuntame dešimtmetyje buvo du savarankiški, miško atskirti, vienodo radialinio plano urbanistiniai kompleksai: Naujojo Panevėžio miestas ir Senojo Panevėžio miestelis. 1780 m. sudegus medinei Senojo Panevėžio bažnyčiai, ji atstatyta jau ne ankstesnėje vietoje, bet Nevėžio kilpos pušyne, tarp abiejų Panevėžio dalių. Išskirtus mišką aplink bažnyčią, prie jos pagal tradicinį stačiakampį planą pradėtas kurti naujas miestelis, jau rusų caro administracijos pavadintas Nikolajevu (liaudyje ši vietovė vadinama Smėlyne). 1781 m. jame išmatuoti sklypai aplink suplanuotą prieš bažnyčią kvadratinę aikštę, iš kurios kampu į rytus ir vakarus numatyta po dvi viena kitai statmenas gatves.

1781 m. Senajame Panevėžyje buvo 2 gatvės ir 21 sodyba, 1788 m. Naujajame Panevėžyje – 144 sklypai prie 8 gatvių. Ilgiausia šioje Panevėžio dalyje buvo Ramygalos gatvė, kuri šiauriniame gale skyrėsi į dvi šakas. Tarp jų plytėjo trikampė turgaus aikštė. Tuo tarpu Nikolajevas-Smėlynė 1789 m. dar tik formavosi: miestelyje buvo didoka aikštė, prie kurios tikrai pietų pusėje stovėjo sodybos. Tad Panevėžio mišrus planas XVIII a. pabaigoje dar tik klostėsi: jį sudarė trys įvairaus didumo ir nevienodų raidos stadijų dalys. Visame komplekse dominavo Naujasis Panevėžys. Jo centre po 1789 ar 1790 m. gaisro buvo atstatytas pijorų vienuolynas su klasicistinio stiliaus bebokšte akmenine bažnyčia. Stambesnis vienuolyno kompleksas kiek pagyvino iki tol neišraiškingo, be dominančių ir akcentų miesto vaizdą.

Nuo XIX a. pradžios Naujasis Panevėžys augo sparčiau. Iki šimtmečio vidurio jo teritorija išplito daugiausia į vakarus, mažiau į rytus, o su kitomis miesto dalimis – senuoju Panevėžiu ir ypač išaugusia Smėlyne Mikolajevu (joje 1856 m. buvo 7 gatvės ir aikštė) – jau sudarė vientisą kompleksą. Įterpus raiškaus stačiakampio plano Smėlynę Mikolajevą tarp dviejų pagal radialinį planą susiformavusių senųjų dalių, Panevėžys tapo mišraus plano miestu su savitu visų kompleksų dislokavimu gamtoje.

Nuo XIX a. pradžios pasikeitė ne tik miesto planas, bet ir užstatymas bei vaizdas. Teritorijai didėjant lėčiau negu gyventojų skaičiui, daugiausia buvo statoma centrinėje Naujojo Panevėžio dalyje, čia susidarė tankiai užstatyti kvartalai. Teko net imtis pastatų tankumą ribojančių priemonių: XIX a. trečiajame dešimtmetyje pradėta drausti statyba siauruose sklypuose. Miesto vaizdas keitėsi ir dėl gaisrų (jie buvo 1831 ir 1844 m.), ir dėl naujų visuomeninių pastatų: po 1825 m. pastatyta, o po 1845 m. perstatyta Evangelikų liuteronų bažnyčia, po 1830 m. iškilo apskrities išdinė, po 1837 m. – kalėjimas, po 1840 m. – ligoninė, po 1842 m. – bajorų mokykla. Jie paįvairino iki tol gana monotonišką gatvių vaizdą. Padidėjo reikšmė miesto centre pastatyto pijorų vienuolyno (po 1831 m. sukilimo jis buvo uždarytas): vienuolių korpusas paverstas kareivinėmis, o bažnyčia – cerkve. Nemažai Naujajame Panevėžyje buvo mūrinių pastatų, kai kurie jų – klasicistinio stiliaus, taigi architektūra tapo kiek įvairesnė. Tačiau, ne taip kaip daugumoje Lietuvos miestų, abipus Nevėžio gana didelėje teritorijoje pasklidusiame Panevėžyje vis dar stokojo dominančių, kurios formuotų jo siluetą, paryškintų miesto panoramą lygioje vietoje.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			9	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

1878 m. parengtame Panevėžio suplanavimo projekte nauji kvartalai numatomi šiaurinėje ir pietinėje miesto dalyse kaip jau susiklosčiusio planavimo organiška tąsa. Iš plane pažymėto bendro 49 kvartalų skaičiaus papildomai ar iš dalies suprojektuota 12 kvartalų. Iš esmės 1878 m. Panevėžio suplanavimo projektas yra jau susiklosčiusių kvartalų su kai kuriais gatvių papildymais fikscija. Seniai susiklosčiusi miesto planinė struktūra šiame projekte nekeičiama. Naujamiestis išaugęs kairiajame Nevėžio krante prie upės vingio, o dešinėje Nevėžio pusėje buvęs Senamiestis tolimesniam miesto plano vystymuisi beveik neturėjo įtakos.

Iš prekybinės, išstętos, netaisyklingos formos aikštės įvairiomis kryptimis veda pagrindinės gatvės, kurios įsijungia į Kauno, Šiaulių ir Ukmergės kelius. Iš jų tik Šiaulių kryptimi vedantis kelias išlaikė tiesią kryptį. Pagrindinė tuo metu buvusi Dvaro (dabar Respublikos) gatvė yra kairiojoje prekybinės aikštės pusėje, ribojasi su miesto sodu ir, kirsdama Nevėžį, jungia miesto centrinę dalį su geležinkelio stotimi.

Lygiagrečių gatvių tinklą pajvairina įstrižai einančios gatvės, sudarydamos keliolika trikampio ir trapecijos formos kvartalų. Kvartalų dydis – nuo 0,05 iki 1,4 ha. Trapecinės formos kvartalų grupė vėliau nebuvo įvykdyta, kaip ir projekte numatyti stambesni kvartalai. Jie buvo susmulkinti. Dėl pelkėtos teritorijos nebuvo realizuotas taip pat ir pietinės miesto dalies suplanavimas.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		10	67	

Daug reikšmės miesto augimui turėjo 1873 m. nutiestas geležinkelis Radviliškis – Daugpilis. Taigi nuo XIX a. 80-ųjų metų galima kalbėti apie Panevėžį kaip apie teritoriškai vieningą miestą.

3.2. Užstatymo ir išplanavimo struktūros raidos apžvalga

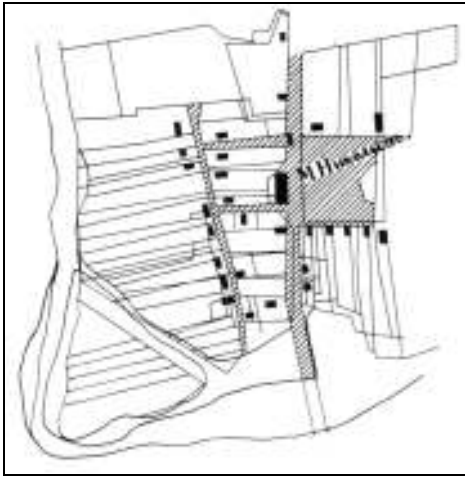
Kai Lietuvos Didysis Kunigaikštis dovanuoja 1503 m. žemes tarp Nevėžio ir Lėvens upių Ramygalos parapijai, kad čia būtų pastatyta bažnyčia ir steigiama karčema, jau iš dovanojimo rašto buvo matyti, kad ši vietovė ir iš anksčiau buvo apgyvendinta. Greta kelių sankryžos, šiauriniame Nevėžio krante 1507 m. ir buvo pastatyta pirmoji bažnyčia, ėmė plėstis gyvenvietė, susidarė turgaus aikštė – ėmė statytis radialinio plano Senasis Panevėžys, kurio plano užuominų yra išlikę iki pastarųjų laikų.

Kai netrukus, kairiajame Nevėžio krante ėmė kurtis ir kita gyvenvietė – Naujasis Panevėžys (pirmą kartą paminėta 1519-21 m.). 1548 m. ties ja jau minimas tiltas per Nevėžį, o 1560 m. – ir pro gyvenvietę ėjęs „Didysis Kernavės kelias į Livoniją“. Naujamiestis augo sparčiau, nei Senamiestis, jis taip pat buvo radialinio plano, o miestelio centre susiformavo trikampė turgaus aikštė. Į ją vedė trys gatvės. Toks jis apibūdintas 1554-56 m. ir pirmą kartą jau pavadintas miestu, o po XVI a. viduryje vykdytos administracinės reformos į Panevėžį buvo atkeltas ir Upytės pavieto centras. 1614 m. Panevėžyje pastatytas pirmasis mūrinis pastatas – teismo archyvas (tebeišlikęs iki šiol).

Nors XVII ir XVIII šimtmečiai dėl karų, jų sukeltų gaisrų bei epidemijų, miestui augti nebuvo palankūs, 1727 m. Naujajame mieste, išsikūrė pijorų vienuolynas, kurio pastatai – bažnyčia, vienuolyno korpusas bei kolegija - išaugę greta aikštės vakarų pusėje, padidino centrinės aikštės svarbą tuometinėje miesto erdvinėje kompozicijoje. 1780 m. vėl sudegus Senojo Panevėžio (Senamiesčio) bažnyčiai, jau kitoje vietoje - priešais tiltą į Naujamiestį buvo pastatyta nauja medinė Šv. Petro ir Povilo bažnyčia, o aplink ją, iškirtus mišką, suformuota kvadratinė aikštė bei pradėtas kurti stačiakampio plano miestelis ar, tiksliau, miesto dalis, ateityje sujungusi Senamiestį su Naujamiesčiu. Pradžioje ji buvo vadinama Mikolajevu, vėliau imta vadinti Smėlyne.

Po trečiojo Lietuvos - Lenkijos padalijimo, 1796 m. Panevėžys tapo Upytės apskrities centru ir gavo apskrities miesto teises. XIX a. pradžioje buvo pastatytos karaimų kinesė ir evangelikų-liuteronų bažnyčia, kiti visuomeninio pobūdžio pastatai. Tai turėjo įtakos teigiamiems miesto gyvenimo bei jo vaizdo pokyčiams. 1826 m. miesto gatvės bei aikštė imtos grįsti akmenimis. Po 1831 m. sukilimo Pijorų vienuolynas buvo uždarytas, jo bažnyčia paversta stačiatikių cerkve, netrukus Panevėžys buvo priskirtas Kauno gubernijai, o apskritis pavadinta Panevėžio vardu. Tuo metu Naujamiesčio teritorija išplito į vakarus ir šiek tiek į rytus, o Mikolajevą (Smėlynę) 1856 m. jau sudarė aikštė bei septynios gatvės. Panevėžys tapo vientisu mišraus plano miestu, jame ėmė rasti vis daugiau mūrinių pastatų. Pradžioje jie buvo klasicistinės architektūros, vėliau išsivyravo vadinamasis plytų stilius. Miestas iš lėto augo - 1857 m. jame buvo per 5900 gyventojų.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		11	67	

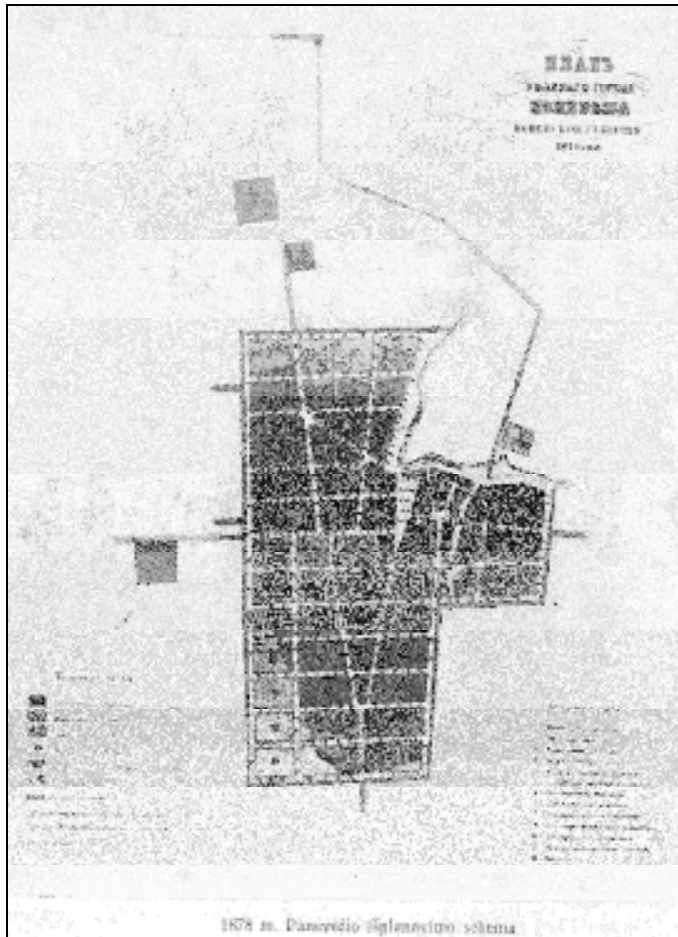

Mikolajevs planas. 1856 m.

1873 m. pro Panevėžį buvo nutiestas geležinkelio ruožas Radviliškis - Daugpilis, kuris turėjo didelės įtakos tolesniam ir spartesniam miesto augimui, paspartino miesto struktūros vystymąsi ir šiaurės kryptimi. 1878 m. buvo sudarytas pirmasis Panevėžio miesto suplanavimo projektas - bendrasis planas (arch. P.Merkulovas). Projektas iš esmės nekeitė susiklosčiusios miesto plano struktūros, tačiau buvo suplanuota ir dvylika naujų stačiakampės ar trapecinės formos kvartalų, o taip pat ir pagrindinė Dvaro (dabar Respublikos) gatvė, jungusi miesto centrą su geležinkelio stotimi. Naujasis Panevėžio planas gavo labiau reguliarią pavidalą ir pasižymėjo gana raiškia, vieninga kompozicija. Iš esmės pagal šį planą miestas toliau statėsi beveik ištisą šimtmetį.

Po didelio 1881 m. gaisro miestas nedelsiant atsistatė. 1884 m. kairiajame Nevėžio krante, Smėlynėje, sudegusios vietoje, buvo pastatyta nauja, jau mūrinė, stambaus tūrio Šv. Petro ir Povilo bažnyčia. Ji ėmė dominuoti miesto siluete. 1885 m. taip pat atstatytas ir sudegęs malūnas, o netrukus ėmė statytis ir naujos pramonės įmonės - 1891 m. ėmė veikti stambus mielių ir spirito fabrikas, vėliau išaugo dar keletas miesto plėtrai reikšmingų įmonių. Taip pat buvo kuriama ir plečiama miesto infrastruktūra: 1898 m. į Panevėžio geležinkelio stotį buvo atvestas siaurojo geležinkelio ruožas iš Pastovų – Švenčionėlių – Utenos - Anykščių ir įkurtas lokomotyvų depas. Geležinkelis, jo stotis ir aplinka tapo svarbiu miesto struktūriniu elementu. Vėliau, 1911 m. pradėjo veikti telefono stotis ir apšviestos miesto gatvės, 1912 m. pagal inž. M.Dūdos projektą pradėti tiesti vandentiekio ir nuotekų tinklai. Sparčiai augant miestui (1904 m. jame jau buvo beveik 12 800 gyventojų), prireikė taip pat ir visuomeninių įstaigų - 1894 m. buvo pastatytas ir pradėjo veikti naujas "Centralinis" viešbutis, 1910 m. - duris atvėrė pirmasis Panevėžio kino teatras, o 1913 m. - taip pat ir nauji teatro rūmai. Tokiu būdu, aiškios planinės struktūros, kompaktiškai mūriniais pastatais užstatytu miesto centru, bei kaimiško užstatymo tipo mediniais priemiesčiais, aprūpintas būtiniausia inžinerine infrastruktūra bei visuomeninėmis įstaigomis, Panevėžys tapo tiems laikams pilnaverčiu miestu.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		12	67	

Per I-ąjį Pasaulinį karą Panevėžys smarkiai nukentėjo, tačiau jau nuo 1919 m. miestas tapo nepriklausomos Lietuvos Respublikos apskrities centru. 1923 - 26 m. buvo parengta jo, per karą ypač sudegusios, rytinės dalies atstatymo ir išplėtimo projektas-schema. Jo sprendiniais buvo papildytas ankstesnysis P.Merkulovo projektas. Pagal šį planą miestas toliau vystėsi iki pat II-jo Pasaulinio karo.

1925 m. per Nevėžį iš naujo buvo pastatyti du gelžbetoniniai tiltai, tuo metu vėl ėmė sparčiai vystytis pramonė, augo ir nauji gyvenamieji kvartalai. 1926 m. buvo įsteigta Panevėžio vyskupija, ir ta proga 1930 m. pastatyta nauja neobaroko stiliaus katedra, kuri vėl pastebimai pagyvino miesto siluetą, suteikdama ryškią atsvarą ir kairiajame Nevėžio krante, Naujamiestyje. Tuo laikotarpiu buvo statomi ir kiti svarbūs visuomeniniai bei administraciniai pastatai, ir Panevėžys, ypač jo centrinė dalis, įgavo aiškių tiems laikams modernaus XX a. miesto bruožų. Reikšmės turėjo ir tai, kad miestas buvo sujungtas su Kaunu bei Biržais tam laikui moderniais autokeliais (plentais), o 1938 m. siaurasis geležinkelis nuo Panevėžio buvo pratęstas iki Joniškėlio, per kurį buvo įjungtas į Šiaurės Lietuvos siaurųjų geležinkelių tinklą. 1939 m. Panevėžyje jau buvo 26 700 gyventojų.

Per II-ąjį Pasaulinį karą Panevėžyje buvo sugriauta daugiau nei 300 pastatų – buvo netekta apie 15% gyvenamojo ploto - bei trylikos įmonių, kuriose iki karo dirbo apie 40% miesto darbininkų. Miestą vėl imta skubiai atstatinėti. 1948 m. buvo sudarytas Panevėžio miesto generalinis planas (arch. K.Šešelgis), kuriuo jo plotas išplėstas iki 25 km². Naujas pramonės įmonės numatyta statyti arčiau geležinkelių, o daugiabučius gyvenamuosius namus – miesto

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		13	67	

centre. Tais pačiais metais pradėjo kursuoti ir miesto viešasis autobusų transportas, tačiau miesto gatves imta asfaltuoti tik 1961 metais. Nors pagal sovietinį administracinį šalies dalinimą, Panevėžys neteko apskrities centro vaidmens - liko tik rajono centru, miesto pramonė Lietuvos mastu augo itin sparčiai ir skatino viso miesto plėtrą - tuo pačiu ir jo vaizdo bei mastelio pokyčius.

1962 m. buvo parengtas naujas miesto suplanavimo projektas (arch. I.Daujotaitė). Beaugančiai pramonei buvo numatytos naujos teritorijos šiaurės rytuose bei šiaurės vakaruose, taip pat buvo perplanuotas susisiekimo kelių (gatvių) tinklas, kad tranzitinis transportas aplenktų miesto centrą. Miesto centro plano struktūra buvo ženkliai pakeista, nugriauta nemažai per karą išlikusio istorinio užstatymo ir suformuotos dvi aiškiai tarpusavyje besikertančios struktūrinės ašys: šiaurės - pietų Smėlynės – J.Basanavičiaus gatvių trasa bei rytų - vakarų Vilniaus - Klaipėdos gatvių trasa. Taip pat buvo suplanuotos teritorijos, kuriose prasidėjo masinė industrinė daugiabučių namų statyba. 1962 m. pradėjo veikti stambiausioji miesto gamykla „Ekranas“, 1963 m. Panevėžį pasiekė gamtinių dujų vamzdynas. Labai sparčiai vyko ir individualių gyvenamųjų namų statyba - 1966-70 m. laikotarpiu jų buvo pastatyta 351. 1967 m. pastatytas naujas Panevėžio dramos teatro pastatas. 1970 m. Panevėžyje jau buvo 73 000 gyventojų – t.y. dvigubai daugiau, nei prieš prasidedant II-jam Pasauliniam karui. Tuo metu miesto siluete atsirado ir daugiaaukščių (12 a.) gyvenamųjų namų bei 1972 m. pastatytas toks pat aukštas „Nevėžio“ viešbutis. Šie pastatai gerokai pakeitė miesto siluetą. 1971 m. taip pat imta sodinti bei tvarkyti ir naują „Kultūros ir poilsio“ parką. Tuo metu vienos pagrindinių - Respublikos gatvės atkarpa iš aiškios savosios meridianinės krypties buvo nukreipta į pietvakarius, taip sužalojant šios miesto dalies istorinę urbanistinę struktūrą.

1973 m. buvo vėl parengtas naujas miesto generalinis planas (arch. V.Bugailiškis). Pagal šį planą ir toliau buvo plečiamos turimos pramonės teritorijos, pietinėje miesto dalyje numatyta ir imta kurti komunalinių (infrastruktūros) įmonių zoną. Gyvenamąją, o taip pat ir ją aptarnaujančių centrų statybą buvo pasiūlyta plėtoti vakarų kryptimi - greta Klaipėdos gatvės - lygiagrečiai geležinkelio bei Nevėžio upės tėkmės, taip naujajai miesto daliai sąmoningai suteikiant linijinio miesto pavidalą. Ir toliau buvo statomi vis nauji gyvenamieji kvartalai bei ištisi rajonai, atitinkamai tvarkomas ir miesto centras. 1974 m. pagrindinė miesto aikštė buvo paversta pėsčiųjų zona, sykiu įrengti ir Nevėžio senvagės želdynai. 1979 m. Panevėžyje priskaičiuota jau 101 500 gyventojų, o 1990 metus miestas pasitiko perkopęs ir 130 000 gyventojų skaičiaus ribą.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Panevėžys vėl tapo apskrities centru. Susiklostė naujos miesto plėtros perspektyvos, atveriančios ne tiek fizinio jo augimo, kiek miestiečių gyvenimo kokybės gerėjimo galimybes. Sparčiai pradėjo plėstis paslaugų, ypač prekybos sritis, tačiau didelė dalis sovietinio laikotarpio pramonės įmonių palaipsniui nustojo veikusios. Miesto pramoninės zonos žymiu mastu ėmė tapti komercinėmis, smulkaus verslo bei paslaugų teritorijomis. Įvertinant šiuos pokyčius, 1995 m. buvo parengtas naujas Panevėžio miesto generalinis - bendrasis planas (projekto vyr. architektas – M.Grabauskas). Įvertinus jau suprojektuoto vakarinio miesto aplinkkelio projektą ir vengiant galimos miesto plėtros anapus jo, šiuo planu sugrįžta prie radialinės - koncentrinės miesto plano struktūros, pasiūlyta intensyviau vystyti pietų kryptimi. Tuo metu, dar sovietiniu laikotarpiu pradėta tiesti greitkelio atkarpa iš Vilniaus iki Panevėžio buvo baigta statyti, o apie 2000 m., vykdant „Via Baltica“ kelio statybą bei rekonstrukciją, sujungta ir su jo vakariniu miesto aplinkkeliu.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		14	67	

Šis naujas autokelių tinklo Panevėžio aplinkoje išplėtojimas, pastaruoju metu tapo svarbiu veiksmu miesto ekonomikai toliau vystytis (naujiems logistikos centrams ir kt. steigtis). Sykiu ryškiai sumenko geležinkelio reikšmė, o siaurasis geležinkelis iš esmės nustojo veikęs.

2004 m. Lietuvai tapus ir NATO ir ES nare, toliau kinta miesto ekonomika, žmonių poreikiai bei pomėgiai, ir nežiūrint visai šaliai būdingų neigiamų demografinių tendencijų, Panevėžyje vyksta infrastruktūros tvarkymas bei plėtojimas, o taip pat ir gyvenamoji (daugiausiai individuali), komercinė (daugiausiai stambių prekybos centrų) bei visuomeninių įstaigų statyba. Iš pastarųjų paminėtini Panevėžio Viešosios bibliotekos pastatų komplekso rekonstrukcija istoriniame miesto centre bei 2009 m. užbaigtas Sporto arenos pastatas pagrindinio parko rytiniame pakraštyje. Būdinga, jog greta miesto, kaip tik daugiausiai į vakarus nuo Via Baltica aplinkkelio, Panevėžio rajono administruojamoje teritorijoje, pastaruoju metu auga nauji logistikos bei didmeninės prekybos centrai, o su miestu besiribojančiose gyvenvietėse, visomis kryptimis - individuali gyvenamoji statyba. Todėl rengiant 2008 m. bendrąjį planą ši aplinkybė buvo įvertinta ir vėl pasiūlyta atviresnė miesto plano struktūra.

4. Plano ir užstatymo elementų esamos būklės analizė:

4.1. Miesto urbanistinių struktūrų – užstatymo (morfologiniai) tipai

Miesto erdvės struktūras žymiu mastu formuoja užstatymo tipas. Panevėžio mieste skiriami šie užstatymo tipai:

1. Istorinio miesto centro mišrios funkcijos (Laisvės aikštės, Respublikos g. aplinkos) perimetrinis – reguliarus užstatymas – savo išorės perimetru pilnai ar dalinai uždara reguliaraus užstatymo struktūra, kai užstatymas formuojamas tarpusavyje blokuojant pastatus, statant juos ant sklypų ribų, ypač palei gatvę. Dažniausiai pastatų ilgieji fasadai formuoja gatvių išklotines. Panevėžio mieste ši užstatymo struktūra vietomis istoriškai susiformavo nepilnai, ar II-jo Pasaulinio karo veiksmų bei tarybinio laikotarpio rekonstrukcijų yra stipriai pažeista, apardyta. Daugelyje vietų ji tapusi mišri – perimetrinio užstatymo fragmentus keičia laisvojo planavimo užstatymo formuojamos erdvės ar mažaaukštė sodybinio tipo gyvenamoji statyba. Šiai miesto daliai būdingas mišrus, tačiau reguliarus, netaisyklingai stačiakampis gatvių tinklas su senojo radialinio plano fragmentais bei reliktais.
2. Laisvo planavimo užstatymas – užstatymo tipas suformuotas 1960-1990 metais, nebesant privačios žemės nuosavybės ir susiformavus atitinkamai užstatymo logikai bei principams. Tai daugiaaukštis, industrinės statybos, pagal tipinius pastatų projektus suformuotas daugiabučių namų užstatymas, o taip pat jame esantys šio laikotarpio komerciniai bei visuomeniniai pastatai. Jis dislokuotas daugiausiai vakarinėje miesto dalyje, o taip pat pietinėje ir, iš dalies, miesto centre bei šiaurinėje miesto dalyse.
3. Skyrium, viešosiose miesto erdvėse ar savuosiuose sklypuose stovintys savąja paskirtimi bei architektūra reikšmingi pastatai – bendroje miesto erdvėje išsidėstę ir toje erdvėje lokaliai dominuojantys. Tai trys pagrindinės bažnyčios su jais supančiomis šventorių erdvėmis, senasis (Respublikos gatvėje) ir dabartinis – J.Miltinio – teatrai, Kultūros rūmai Kranto gatvėje, Sporto rūmų kompleksas A.Jakšto

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		15	67	

- g., Vyskupijos (buv. Marijonų) namai Marijonų gatvėje, du netoli vienas kito stovintys buvę vėjo malūnai J.Basanavičiaus g. ir kt.
4. Sodybinis gyvenamasis užstatymas – mažaaukštis ekstensyvus teritorijų užstatymas, kai pastatai statomi uždaruose sklypuose, atitraukti nuo visų sklypo ribų, arba suporinti – sublokuoti ant šoninių sklypų ribų. Šis užstatymo tipas juosia centrinę miesto dalį iš šiaurės, rytų bei iš dalies ir pietų bei pietvakarių pusių.
 5. Reliktinis gatvinių kaimų mažaaukštis gyvenamasis užstatymas. Šis užstatymo tipas įsijungė į miesto urbanistinę struktūrą XX a., sparčiai plečiantis Panevėžio miestui, jam apaugus iki šiol nerekonstruotas artimų kaimų struktūras. Išimtį sudaro istorinės Senamiesčio – Venslaviškio gatvių trasos užstatymas, kuris išsaugojo šio tipo – savo pirmąsio senamiesčio struktūros charakterį nuo pat miesto atsiradimo laiko (XVI a.).
 6. Pramonės ir sandėliavimo, komercijos bei infrastruktūros aptarnavimo teritorijų užstatymas. Laisvojo (vietomis ir padirko perimetrinio) užstatymo atmaina – kai teritorija užstatoma pastatais pagal vieną dominuojančią atitinkamą funkciją. Tai aiškių užstatymo principų neturinčios, paprastai didelio tūrio pastatais užstatytos pramonės bei infrastruktūros teritorijos. Pastaruoju metu pastebima šio užstatymo dalis tarnauja komercinei ar mišriai komercinei – gamybinei funkcijai.
 7. Visuomeninių – švietimo bei sveikatos apsaugos objektų teritorijų statinių ekstensyvus užstatymas (mokyklos, vaikų lopšeliai – darželiai, ligoninės ir pan.). Šiam užstatymo tipui būdinga želdinamų sklypų dalių bei pačių želdinių gausa, šių sklypų teritorijose laisvai stovintys pastatai.
 8. Paskiri aukštuminiai 12 a. gyvenamieji pastatai bei 13 a. centrinis „Nevėžio“ viešbutis ir gyvenamasis namas šalia Vilniaus ir J.Basanavičiaus gatvių sankryžos.
 9. Želdynų ir kitų viešųjų erdvių, o taip pat ir intensyviai netvarkomo, natūralaus gamtinio kraštovaizdžio erdvės.
 10. Sodų bendrijų apželdinimo bei užstatymo tipas.
 11. Geležinkelio kelių bei stočių erdvės.
 12. Miškai.
 13. Vandens akvatorijų erdvės.
 14. Agrarinis – dirbamų laukų, pievų ir paskirų gyvenamųjų sodybų kraštovaizdis.
 15. Pagrindinės transporto gatvės – miesto struktūrinės ašys.
 16. Antraeilės transporto gatvės – miesto struktūrinės ašys.
 17. Istorinę bei svarbią miesto erdves formuojančią reikšmę turinčios, susisiekimo požiūriu nereikšmingos gatvės – miesto struktūrinės ašys.

4.2. Miesto panoramos ir siluetas

Miesto panorama – matymo lauke stebima miesto užstatymo teritorija. Panevėžio atveju charakteringą bei įsimenančią miesto panoramą stebėti sunku dėl jo teritorijos reljefo ypatumų bei palyginti nedidelio kiekio jame esančių išraiškingos architektūros pastatų. Iš tolo lygumoje plyninio miesto panoramą galima stebėti atvykstant iš Kauno ar Vilniaus, kelio atkarpoje, esančioje tarp Šilagalio priemiesčio ir paties miesto, o taip pat ir nuo „Via Baltica“ kelio viaduko per Panevėžio – Šiaulių plentą. Kadangi atstumai šiuo atveju yra dideli – palyginus ramaus miesto silueto išvelgti beveik neįmanoma (miesto siluetas – matymo horizonte stebimas miesto užstatymo kontūras – siluetą charakterizuoja pastatai, sudarantys silueto kontūrą). Miesto panoramos bei siluetas Panevėžyje neblogai matomi daugiau lokaliai – miesto viduje. Tam sudaro palankias sąlygas palyginus pastatais

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		16	67	

neužspausta Nevėžio upės erdvė, ypač pačiame miesto centre esančio Senvagės skvero aplinka. Pati upė, jos žaliuojanti salpa ir prie jos prigludę „Ekranu marių“ rekreacinė zona, Skaistakalnio bei „Kultūros ir poilsio“ parkai, Berčiūnų miškas ir aukščiau minėtasis Senvagės skveras formuoja ryškų miesto gamtinį stuburą, kuris iš rytų į vakarus kerta visą miestą ir yra ypač ryškus, vyraujantis jo erdvinės kompozicijos elementas. Iš kairiojo Senvagės skvero kranto yra gerai matoma istorinio Smėlynės rajono panorama, kurioje dominuoja raudonų plytų mūro dvibokštė Šv. Petro ir Povilo bažnyčia. Tuo tarpu iš dešiniojo kranto antrame plane stebimi daugiaaukščio (13 a.) „Nevėžio“ viešbučio bei J.Miltinio teatro tūriai. Išraiškinga neobarokine architektūra pasižymintios Panevėžio katedros bokštas ir visas jos tūris vizualiai veikia daugiau betarpiškoje, lokaloje miesto aplinkoje. Paminėtini dviejų tarp J.Basanavičiaus ir Ramygalos gatvių, netoli vienas kito esančių vėjo malūnų pastatai ir juos supančios erdvės, kurie ryškiai pabrėžia ir charakterizuoja patį Panevėžio regioną, nusakydami buvusį agrarinio kraštovaizdžio naudojimo pobūdį ir tuo pačiu yra svarbūs miesto identitetui atpažinti. Kaip išimantis tarybinio laikotarpio urbanistinis akcentas, vis dėlto paminėtinas ir raiškiai mieste dislokuotas 13 aukštų gyvenamasis namas greta J.Basanavičiaus bei Vilniaus gatvių sankryžos, o taip pat iš dalies ir keletas kitų mieste išdėstytų dvylikaaukščių gyvenamųjų namų.

Panevėžio planas yra mišrus – radialinis ir stačiakampis. Seniausios urbanistinės ašys dabartiniame centre yra Ramygalos, Vasario 16-osios, Ukmergės, Klaipėdos, Respublikos, Smėlynės gatvės. Centre susiformavę trys aikštės.

Istorinei Panevėžio daliai būdingas perimetrinis užstatymas – pačiame centre mūriniais, daugiausiai 2-3 aukštų namais, pakraščiuose – vienaaukščiais mediniais namais.

Dabartiniu metu istorinė miesto planinė struktūra yra gerokai pažeista – apardyta Savanorių aikštės aplinkos stačiakampis planas, panaikinta gatvė, vedusi į šią aikštę iš rytų, pertvarkytas ir iš dalies sujauktas aikštės perimetrinis užstatymo pobūdis.

Savita yra trikampės konfigūracijos Laisvės aikštė. Jos architektūros vieningumą ir iš dalies - perimetrinį užstatymo pobūdį, atitraukiant fasadą giliau, vakarinėje kraštinėje pažeidė vietoje buvusių nedidelių dviaukščių namų pastatyti 4-5 aukštų stambūs namai, o taip pat toliau nuo senajo užstatymo linijos patalpintas „Nevėžio“ viešbučio pastatas (pastaruojų metu šią klaidą bandoma ištaisyti). Rytinėje aikštės kraštinėje tarybiniu laikotarpiu suformuota dar viena aikštė - priešais naują J.Miltinio teatro pastatą, kuri iškreipia šios vietos planinę struktūrą, sukuria didelę, pastatais neapvaldytą ir neapribotą, padriką erdvę. Šios kraštinės pietinėje dalyje yra atitrauktas nuo senosios užstatymo linijos palyginti agresyvios architektūros teismo rūmų pastatas, o šalia - tuščias kampas. Šiaurinėje aikštės kraštinėje anksčiau stovėjo 2 aukštų pastatas, o už jo Vasario 16-sios gatvė. Tai labai įdomus, jau praeities urbanistinis savitumas, kuris buvo sunaikintas, nugriovus minėtąjį pastatą.

Kitos urbanistiniu atžvilgiu vertingos teritorijos dalys yra tos, kur išlikusios XIX a. pabaigos – XX a. pradžios provincijos miesto urbanistinė struktūra – čia vyrauja užstatymas vienaaukščiais namais. Šiose teritorijose taip pat vyrauja perimetrinis užstatymo pobūdis.

Išskirtinos teritorijos, kuriose geriausiai išlikusi XIX a. pabaigos - XX a. pradžios urbanistinė struktūra – gatvių tinklas bei išlikę dominuojantys senieji - rusų carizmo bei nepriklausomybės - tarpukario laikotarpių pastatai. Tai vietos, kuriose ir yra geriausiai

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		17	67	

išlikusi senojo miesto centro struktūra: užstatymas dominuojančiais 2 – 3 aukštų mūriniais pastatais. Ši nedidelė teritorija plyti į rytus nuo Laisvės aikštės, dalyje Klaipėdos gatvės, sudaro Ramygalos gatvės fragmentą, ir ypač - dalyje Vasario 16-osios, Kranto, Respublikos gatvių. Šioje centro dalyje vyrauja perimetrinio pobūdžio užstatymas. Vis dėlto jis yra daug kur nėra pilnavertis – pokariu nugriauta dalis pastatų, ar vietomis dar ir praeityje nespėjęs pilnai susiformuoti. Todėl dabar daug kur plyti neužstatyti gatvių kampai bei nepagrįstai tuščios vietos.

Įvertinus centrinės dalies planinę – erdvinę struktūrą, galima padaryti šias išvadas:

1. Visų trijų pagrindinių aikščių planinė – erdvinė struktūra yra išlikusi, nors ir kiek pažeista.
2. Centre tarybiniu laikotarpiu buvo prarastos naujos gatvės, kurios žymiai pakeitė istorinę miesto plano struktūrą.
3. Visose istorinėse aikštėse bei gatvėse daug kur pažeistas perimetrinis užstatymo pobūdis ir vietoje buvusių 2-3 aukštų pastatų pastatyti 4-5 aukštų pastatai, kurie vietomis yra per aukšti. Šiuo požiūriu - ypač atkreiptinas dėmesys į 13 a. gyvenamąjį namą prie J.Basanavičiaus ir Vilniaus gatvių sankryžos ir "Nevėžio" viešbutį.

4.3. Teritorijos įvertinimas

Panevėžio miesto centrinės dalies teritorijos analizės (atliktos rengiant Specialųjį planą – tinklų schemą) duomenis sudaro:

1. Zonavimo istoriniu – urbanistiniu požiūriu kartogramos, kurioje analizuojama teritorija sudalinta į atskiras zonas, atspindinčias analizuojamos teritorijos užstatymo ir urbanistinės struktūros vystymosi charakteristikas.

2. Urbanistinės struktūros kartogramą, kurioje nustatomos analizuojamos teritorijos autentiškos užstatymo struktūros, gatvių tinklo, užstatymo estetinių - architektūrinių savybių charakteristikos.

1) Įvertinus analizuojamos teritorijos atskirų dalių ir fragmentų urbanistinę raidą, chronologiją, istorinę paskirtį bei užstatymo charakterį, miesto centrinė dalis skirstoma į šias teritorijas:

1. 20 pradžios iki 1940 m. miestas
2. 19 amžiaus istoriniai priemiesčiai.
3. 20 amžiaus priemiesčiai.
4. “Užmiestis”

Šį skirstymą iliustruoja **Zonavimo istoriniu – urbanistiniu požiūriu kartograma** (žr. grafinę dalį)

2) Pagal teritorijų struktūros (gatvių tinklo, sklypų struktūros, planinių naujadarų kiekį), autentiškų pastatų, ir architektūrinių naujadarų kiekį miesto centrinė dalis skirstoma į šias teritorijas:

1. Autentiška arba artima autentiškai

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		18	67	

2. Iš dalies išlikusi.
3. Nesusiformavusi.
4. Sunaikinta

Nekilnojamojo kultūros paveldo padėtis yra taip pat išanalizuota ir 2008 m. Bendrojo plano apimtyje

5. Išvados:

5.1. Pasiūlymai tikslinti vertybės apimtį, sudėtį bei vertingąsias savybes

Vertinimo tarybos akte pateiktos objekto vertingosios savybės nėra pakankamai detalizuotos, kad būtų galima tinkamai parengti paveldotvarkos projektą. Siekiant kokybiškų paveldotvarkos projekto sprendinių, siūloma atsižvelgti į projekto analizės dalies susistemintą informaciją ir teiginius papildyti, daugiau detalizuoti vertingųjų savybių sąrašą, atkreipiant dėmesį į saugotinių miesto erdvių bei paskirų valdų struktūros charakteristiką, užstatymo kokybę, gamtinius elementus.

Taip pat tikslinga papildyti Vertinimo akto pozicijas naujais kultūros paveldo objektais, įrašytais į Kultūros vertybių registrą pastaraisiais metais, o taip pat ir įrašytiniais ateityje. Šis papildymas suteiktų galimybę objektyviau įvertinti objekto teritorijos reikšmingumą ir poreikį, tikslinti (koreguoti) vertybės teritorijos ribas.

Apsvarstyti galimybę (ar poreiki) nustatyti objekto teritorijos ar jos dalies archeologinę vertę. Tai suteiktų juridinį pagrindą išvengti konfliktinių situacijų miesto istorinio centro teritorijoje vykdant žemės judinimo darbus.

5.2. Pasiūlymai tikslinti vertybės teritorijos ribas

Detalų papildomų teritorijų ir visos objekto teritorijos ribų patikslinimą atlikti rengiant specialiojo paveldosauginio plano teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano dalį.

Įvertinus objekto vizualinę apžvalgą, statybų plėtros tendencijas ir transporto srautus mieste, siūloma nustatyti apsaugos zoną, išskiriant vizualinės apsaugos pozonį. Zonos nustatymo pagrindu laikyti teritorijų ribas, aptariamąs parengtuose Panevėžio miesto bendrajame plane ir Panevėžio istorinės dalies specialiajame plane (apsaugos reglamente).

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			19	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

IV. KONCEPCIJA

1. Vertybės teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano projektas

1.1. Esama padėtis

1.1.1. Esamos Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872) teritorijos ribos

Panevėžio miesto istorinė dalies (unikalus kodas 31872) teritorijos ribos šiuo metu yra nustatytos Panevėžio miesto savivaldybės Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2008-03-31 aktu Nr.PN-RM-18. Patvirtintos teritorijos plotas – 138,97 ha.

Teritorijos ribos nustatytos: Šermukšnių g., Audėjų g., Venslaviškio g., J.Biliūno g., sklypų J.Biliūno g. 13, 15A šiaurinė riba, Skaistakalnio parko rytinė riba, J.Basanavičiaus g., Ukmergės g., V.Kudirkos g., Savanorių a. pietinė riba, J.Basanavičiaus g., Vilniaus g., T.Tilvyčio g., Klaipėdos g., A.Smetonos g., Š.Mero g., Respublikos g., Birutės g., A.Smetonos g., Topolių al., Kranto g., P.Puzino g., Nevėžio kairysis krantas iki Senvagės, Gegutės g., Smėlynės g.

Rengiant objekto vertinimo aktą, teritorijos ribų planą, siūlant įrašyti į Kultūros vertybių registrą, apsaugos zona nebuvo nustatyta nes vertybės teritoriją supančiai miesto centrinei daliai galiojo paveldosauginiai ir kitokie apribojimai, nustatyti 2005-11-24 Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr.1-39-5 patvirtintoje Panevėžio miesto kultūros paveldo tinklų scemoje (PANEVĖŽIO MIESTO TERITORIJOS, APRIBOTOS NEMUNO - J.BASANAVIČIAUS - VILNIAUS - J.BILIŪNO - SENAMIESČIO - TAIKOS - TULPIŲ - KLAIPĖDOS - S.DAUKANTO - J.ŽEMGULIO - GATVĖMIS TINKLŲ SCHEMA) bei 2008-10-30 Miesto tarybos sprendimu Nr.1-25-1 patvirtintame PANEVĖŽIO MIESTO BENDRAJAME PLANE (KOREKTŪROJE).

1.1.2. Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijoje įregistruotos kultūros vertybės

Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijoje yra šios įregistruotos kultūros vertybės: Panevėžio miesto senosios kapinės Venslaviškio g. (u.k. 21138), Juozo Čerkeso – Besparnio sodyba (u.k. 20913), Paminklas „Laisvės daina“ (u.k. 20035), Panevėžio miesto senosios kapinės Apžvalgos take (u.k. 11409), Aikštė Smėlynės g. (u.k. 10465), Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios statinių kompleksas (u.k. 34604), Malūnas (u.k. 21182), Pastatas (u.k. 10467), Panevėžio konservų fabriko statinių kompleksas (u.k. 20896), Panevėžio NKVD – MVD – NGB būstinės pastatas ir sovietinio teroro aukų kapai (u.k. 32504), Pastatas (u.k. 10759), Panevėžio žydų gimnazijos pastatas (u.k. 31418). Moigių namų kompleksas (u.k. 30369), Namas (u.k. 16779), Pastatas (u.k. 30777), Pastatas (u.k. 16964), Namas (u.k. 10769), Panevėžio ješiboto pastatas (u.k. 31420), Namas (u.k. 10466), dekoratyvinė skulptūra „Legenda“ (u.k. 20128), Namas (u.k. 21650), Švč. Trejybės bažnyčia (u.k. 4707).

Panevėžio miesto teritorijoje esančių įregistruotų kultūros vertybių visas sąrašas (registro ištrauka) pateiktas esamos būklės analizės byloje.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		20	67	

1.1.3. Teritorijos ir apsaugos zonų nustatymo pagrindimas

Planuojamo objekto teritorija nustatoma remiantis šiomis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr.153-5571), 2 bei 11 straipsnio nuostatomis:

„Kultūros paveldo objektai – pavieniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t.y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar jų dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jiems priskirta teritorija yra atskiri daiktinės teisės objektai ar gali jais būti.

Kultūros paveldo objekto teritorija – kultūros paveldo objekto užimamas ir jam naudoti reikalingas žemės sklypas ar kitas plotas, kuriam nustatomi paveldosaugos reikalavimai

1. Kultūros paveldo objektas saugomas kartu su jo užimama ir jam nustatyta teritorija. Ši teritorija nuo kultūros paveldo objekto neatsiejama.

2. Kultūros paveldo objekto teritorijos ribos nustatomos taip, kad sutaptų su sklypų ar jų dalių, kurie yra daiktinės teisės objektai, ribomis. Tais atvejais, kai tyrimais pagrįstos, vertinimo tarybos nustatytos kultūros paveldo teritorijos ribos neatitinka daiktinės teisės objektų ribų, institucija, atsakinga už šio objekto apsaugą ar inicijavusi objekto paskelbimą saugomu, organizuoja ir finansuoja sklypo dalies ar sklypų dalių, kaip naujų daiktinės teisės objektų, įteisinimą“.

1.1.4. Apsaugos zonos ribų nustatymo teisinis reglamentavimas

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymą reglamentuoja **Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr.486 (Žin., 2006., Nr. 61-2197):**

„3. Kultūros paveldo objektų apsaugos zonas nustatantys planai rengiami, **viešai svarstomi, derinami, tvirtinami ir keičiami Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo** (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617) ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių, patvirtintų kultūros ministro ir aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. bendru įsakymu Nr. IV-261/D1-322 (Žin., 2005, Nr. 81-2973), nustatyta tvarka.

7. Kultūros paveldo objektų apsaugos zonos nustatomos plano rengimo etapuose surinkus duomenis apie planuojamoje teritorijoje esančius kultūros paveldo objektus, kuriems rengiamas planas, šių objektų būklę, atliktus tyrimus, parengtus apskaitos ir apsaugos dokumentus, **atlikus planuojamos teritorijos patvirtintuose teritorijų planavimo dokumentuose esančio nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimui darančių įtaką sprendinių analizę, surinkus duomenis apie planuojamoje teritorijoje esančius ir Nekilnojamojo turto registre įregistruotus žemės sklypus ir jiems nustatytus paveldosaugos reikalavimus, planuojamoje teritorijoje esančias nekilnojamasias kultūros vertybes, nustačius planuojamos teritorijos atitinkamo nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimo prioritetus, principus ir taikytinus paveldosaugos reikalavimus ir tik pagrindus kultūros paveldo objektų apsaugos zonų ir apsaugos nuo fizinio poveikio ir (ar) vizualinės apsaugos pozonių nustatymo būtinybę bei apsaugai užtikrinti būtinus pozonių dydžius, įvertinus plano sprendinių padarinius, planą viešai apsvarsčius, suderinus su suinteresuotomis institucijomis ir jį patvirtinus.**

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			21	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

9. Kiekvienu konkrečiu atveju, įvertinus veiklą, kuri žemės sklypuose ar jų dalyse, esančiuose už kultūros paveldo objekto teritorijos, fiziškai pakenktų kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms ar trukdytų apžvelgti kultūros paveldo objektą, **apsaugos zonų ribos apibrėžiamos kiekvienam kultūros paveldo objektui individualiai arba nusprendžiama, kad apsaugos zonų nustatyti nereikia.**

10. **Apsaugos zonos nenustatomos** kultūros paveldo objektams, kurie yra valstybiniuose rezervatuose, rezervatuose esančiuose valstybiniuose parkuose, taip pat draustiniuose. Tokiu atveju šių saugomų teritorijų planavimo dokumentai ir (ar) nuostatai bei apsaugos reglamentai prirėikis papildomi apsaugos nuo galimo neigiamo veiklos gretimose teritorijose poveikio reikalavimais.

15. Atsižvelgiant į veiklą, kuri žemės sklypuose ar jų dalyse, esančiuose už kultūros paveldo objekto teritorijos, trukdytų apžvelgti kultūros paveldo objektą, **vizualinės apsaugos pozoniai nustatomi iki 200 metrų pločio nuo šio kultūros paveldo objekto teritorijos ribos.** Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pagrindus būtinybę, vizualinės apsaugos pozoniai gali būti nustatomi ir didesni“.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr.153-5571), 11 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad:

„6. Saugomam objektui ar vietai nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius:

1) apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, taip pat miško ir vandens plotai, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms;

2) vizualinės apsaugos pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą.

7. Apsaugos zonos ribos nustatomos vadovaujantis Saugomų teritorijų, Teritorijų planavimo ir šiuo įstatymu. Draustinyje ar rezervate esančio kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ribos nenustatomos. Šiuo atveju draustinio ar rezervato teritorinio planavimo dokumentai ir (ar) šių saugomų teritorijų nuostatai papildomi apsaugos nuo galimo neigiamo veiklos gretimose teritorijose poveikio reikalavimais“.

1.1.5. Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis vertybei nereikalingas ir nesiūlomas nustatyti, nes fiziškai pakenkti Panevėžio miesto istorinės dalies vertingosioms savybėms galima tik pačioje vertybės teritorijoje, šalia vertybės teritorijos esančiuose žemės sklypuose vykdoma ir numatoma vykdyti veikla fiziškai nekenkia kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms. Kadangi Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugai gretimose teritorijose svarbiausias yra vizualinis aspektas, apsaugos zoną sudaro tik vizualinės apsaugos pozonis, kurio ribos sutampa su apsaugos zonos ribomis.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		22	67	

1.2. Konceptijos I variantas

1.2.1. Vertybės teritorijos ribos

Šiuo specialiojo plano koncepcijos variantu siūloma Panevėžio miesto istorinės dalies ribas keisti, lyginant su dabar galiojančiomis Vertinimo tarybos nustatytomis ribomis. Vertybės teritorija kiek didinama, siekiant geriau išsaugoti kuklų bet įvairialypį miesto veidą, jo savitumą, susiformavusį nuo jo užuomazgos XVI a. pradžioje ir atspindintį jo vėlesnę raidą, miestui toliau sparčiai augant, taip pat - pagal istorinius urbanistinės plėtros principus - iki pat XX a. vidurio. Šiam apsisprendimui turėjo įtakos ir ta aplinkybė, jog 2004 m. parengtame ir Miesto tarybos patvirtintame specialiajame plane yra apibrėžta ženkliai didesnė teritorija. Būtent ši teritorija yra nurodyta taip pat ir Panevėžio miesto teritorijos bendrajame plane (2008-10-30 Nr.1-25-1). Pastarojo Bendrojo plano rengimo metu, tiriant susiklosčiusią miesto urbanistinę struktūrą - jo gatvių tinklą, erdves bei architektūros raišką, buvo nustatyta ir tam tikra, dar kiek didesnė, vadinamoji miesto identiteto zona, kurioje galima aiškiai atpažinti kad "taip, tai yra Panevėžys". Nustatant iš naujo vertybės teritorijos (kultūros vietovės) ribas, buvo atsižvelgta ir į šios zonos teritoriją bei parametrus. Būtent įvertinus visų šių planų rengimo metu atliktus urbanistinius istorinius tyrimus bei jų išvadas, yra pasiūlytas II-sis Panevėžio miesto istorinio centro ribų variantas.

Šiuo variantu miesto istorinis centras apima visą Panevėžio miesto NKP vertinimo tarybos nustatytą teritoriją, o taip pat papildomą dalį buvusių XIX a. ir XXa. pradžios priemiesčių teritorijos, taip pat ir nedidelę dalį charakteringos pokarinės individualios statybos kvartalų, kurie buvo suplanuoti ir užstatyti dar iš tarpukario išlikusiais urbanistinės plėtros principais. Į kultūros vietovės teritoriją siūloma įtraukti ir dviejų išlikusių vėjo malūnų aplinką tarp Ramygalos ir J.Basanavičiaus gatvių, kaip praeityje čia vyravusio charakteringo agrarinio kraštovaizdžio relikvą. Teisinę paveldosauginę apsaugą siūloma suteikti ir kelioms istorinėms, į priemiesčius ir užmiestį vedusioms gatvių trasoms, į vertybės teritoriją įtraukiant tik jų erdves istorinių raudonųjų linijų ribose. Išlikusius XIX a. pabaigos - XX a. pradžios namai šalia šių gatvių, laikant gatvių (teritorijos) vertingą savybę.

Šiuo, II-ju vertybės teritorijos ribų variantu kultūros vietovės ribas planuojama vesti tokiu būdu: pradedant "Ekraną" marių užtvanka (J.Biliūno gatve) rytuose, sukant į Venslaviškio g., toliau Audėjų ir šiaurėje - Šermukšnių gatvėmis, po to į pietus - Smėlynės gatve iki Šv. Petro ir Povilo bažnyčios aplinkos. Nuo šios vietos riba eina vakarų kryptimi Gegutės gatve ir toliau - sklypų ribomis iki A.Jakšto g. (Nevėžio krantinės). Toliau - A.Jakšto gatve iki menamo jos susikirtimo su P.Puzino g. kairiajame Nevėžio upės krante ir P.Puzino gatve vakarų kryptimi iki Kranto g. Nuo sankryžos - Kranto gatve šiaurės kryptimi, bei šiai gatvei pasisukus - ir vakarų kryptimi iki Respublikos g. Respublikos gatve į šiaurę iki Taikos al. (Nevėžio krantinės) ir ja, apimant senojo teatro teritoriją, į pietus, iki Teatro g. Toliau - vakarų kryptimi, Teatro gatve iki Naujamiesčio gatvės ir Naujamiesčio gatve, pietų kryptimi iki Vasario 16-sios g. Nuo sankryžos toliau į pietus iki buv. Žydų kapinių teritorijos, ir šioje vietoje, sklypų ribomis riba vedama pietvakarių kryptimi iki rytinės Neringos g. ir toliau šia Neringos gatve - pietų kryptimi. Pasiėkus Palangos g. teritorijos riba sukama šia gatve į rytus, kol grįžta į Naujamiesčio g. ir Naujamiesčio g., pietų kryptimi iki Klaipėdos g. Po to seka trumpa atkarpa Klaipėdos gatve rytų kryptimi ir netrukus riba pasukama į pietus nedidelei atkarpėlei Krekenavos gatve iki sankryžos su J.Zikaro gatve. Toliau - J.Zikaro gatve vakarų kryptimi iki S.Daukanto g., ir S.Daukanto gatve, pietryčių kryptimi iki

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		23	67	

T.Tilvyčio g. Sankryžoje riba pasukama į T.Tilvyčio g. ir vedama ja pietvakarių kryptimi. Pasiiekus sankryžą su J.Žemgūlio gatve, riba sukama į pietryčius šia gatve iki K.Paltaroko vidurinės mokyklos teritorijos, toliau - mokyklos teritorijos riba, šiaurės rytų kryptimi iki K.Paltaroko g. iki 5-sios vidurinės mokyklos teritorijos ir šios teritorijos riba rytų kryptimi iki Danutės g. Toliau riba eina Danutės gatve šiaurės kryptimi iki sankryžos su Katedros gatve ir Katedros gatve pasuka rytų kryptimi ir toliau maždaug ta pačia kryptimi - Algirdo gatve. Pasiiekus sankryžą su Sirupio g. riba pasukama į šią gatvę ir ja vedama pietų kryptimi iki susikirtimo su Siručio g. Toliau ji pasukama rytų kryptimi ir kirtus J.Basanavičiaus gatvę, toliau vedama ta pačia kryptimi jau J.Tallat-Kelpšos gatve, o jai pasibaigus - peršoka į Jaunimo g. Pasiiekus sankryžą su V.Montvilos g., riba paukama į šią gatvę ir toliau vedama šiaurės kryptimi iki susikirtimo su Aukštaičių g. Nuo čia ji pasukama vėl rytų kryptimi ir Aukštaičių g. eina iki sankryžos su Staniūnų gatve. Staniūnų gatve, šiaurės kryptimi vertybė teritorijos riba vedama iki Vilniaus g., o nuo sankryžos, Vilniaus gatve į rytus iki rytinėje Žemgalių gatvės išklotinėje išsidėsčiusių sklypų rytinių ribų ir pasukama pagal šias ribas šiaurės kryptimi. Pasibaigus mažaaukščiam (vienbučiui-dvibučiui) užstatymui, priešais daugiabutį namą, riba pasukama vakarų kryptimi, kol pasiekia Muilo fabriko teritoriją. Nuo čia, trumpa šiaurės krypties atkarpėle ji pasiekia Skaistakalnio parko teritoriją. Kadangi visas parkas yra kultūros vietovės teritorijoje, Istorinio centro riba vedama šio parko ribomis - rytų, pietų, šiaurės ir vėl rytų kryptimi, iki J.Biliūno g. ir "Ekranų" marių užtvankos.

Atskira Panevėžio miesto istorinės kultūros vietovės sala, į pietus nuo aukščiau aprašytosios teritorijos, apibrėžiama Istorinė išlikusių vėjo malūnų (reliktinio agrarinio kraštovaizdžio) teritorija. Jos ribos vedamos Ramygalos, J.Basanavičiaus bei Beržų gatvėmis ir sudaro trikampi pavidalo plotą.

Visoje aprašytoje teritorijoje yra teritorinė "sala", kuri nėra laikytina vertinga Panevėžio istorinio centro kultūros vietovės teritorija. Ji ribojama J. Basanavičiaus gatve vakaruose, nuo pat Nevėžio upės krantinės iki sankryžos su Algirdo g. Po to - pietuose - Algirdo gatve iki sankryžos su Margių g. Margių g., o toliau - Pradinės mokyklos teritorija yra rytinė šios "salos" riba, o šiauriau Ukmergės g. ši rytinė riba vedama Liuteronų bažnyčios šventoriaus teritorija. Čia riba vėl sukama rytų kryptimi ir "sala" ribojama bažnyčios bei palei Ukmergės g. išsidėsčiusių valdų ribomis, kol pasiekia Staniūnų g. Nuo čia, Staniūnų gatve, ji vedama šiaurės kryptimi iki Skaistakalnio parko ribos ir eidama šia riba pasukama vakarų kryptimi, kol baigiasi parko teritorija ir prasideda krantinės Nevėžio upės zona. Žalioji krantinės dalis priskiriama kultūros vertybės teritorijai, todėl eidama šia riba "salos" teritorija vėl pasiekia J.Basanavičiaus g.

Kaip aukščiau minėta, kultūros vertybės teritorijai priskiriamos kai kurios istorinės priemiesčių gatvių trasos (erdvės), už aprašytos vertingosios miesto teritorijos dalies jų istorinių raudonųjų linijų ribose.:

1. Klaipėdos g. iki sankryžos su A.Vienolio g. (vakarų kryptimi),
2. Respublikos, toliau Stoties g. iki sankryžos su Utenos g. (šiaurės-šiaurės vakarų kryptimi),
3. Nevėžio g. nuo sankryžos su Stoties g. iki susikirtimo su Utenos g. (šiaurės-šaurės rytų kryptimi)
4. Pušaloto - Marijonų g. taro sankryžos su Nevėžio g. ir Vaikų darželio "Žibutė" teritorija (rytų - vakarų kryptimi),
5. Smėlynės g. iki sankryžos su Alyvų g. (šiaurės kryptimi),
6. Vilniaus g. iki tiltelio per Žagienio up. (rytų kryptimi),

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		24	67	

7. Aukštaičių g. iki tiltelio per Žagienio up. (rytų kryptimi)
8. Danutės g. iki sankryžos su Nemuno g. (pietų kryptimi),
9. Ramygalos g. iki sankryžos su Beržų g. (pietų ir pietų-pietų rytų kryptimi),
10. J.Basanavičiaus g. iki sankryžos su Beržų g. (pietų kryptimi).

Siūlomas vertybės teritorijos plotas – 298,1 ha.

1.2.2. Vertybės apsaugos zona – vizualinės apsaugos pozonis I-jam variantui

Vertybės apsaugos zona nustatyta, jos ribą vedant 250 m atstumu nuo siūlomos vertybės - kultūros vietovės teritorijos ribų.

Šiuo variantu taip pat siūloma pagrindinę, didžiąją miesto teritorijos dalį laikyti vizualinės apsaugos pozoniu, ribojant joje naujų būsimų statybų aukštingumą. Šis ribojimas nustatomas todėl, kad Panevėžys plyti palyginus labai lygaus žemės reljefo teritorijoje, ir tuo būdu iš tolo yra tebematomi jo istorinio centro pagrindiniai siluetą formuojantys vertikalūs akcentai - Katedros bei šv. Petro ir Povilo bažnyčių bokštai, o taip pat "Nevėžio" viešbutis, bei keletas daugiaaukščių (12-13 a.) gyvenamųjų pastatų. Pastarųjų išdėstymas praeityje architektūros ir urbanistikos požiūriu buvo pakankamai apgalvotas, ir tuo pavyko pasiekti gana teigiamą miesto silueto ir jo įvaizdžio rezultatą būtent lygumų kraštovaizdyje. Numatomi apribojimai Panevėžio miestui, atsižvelgiant į jo charakterį, nebūtų ženkliai sunkinantys tolesnę jo plėtrą, antra vertus, 2008 m. spalio 31 d. patvirtintame pastarajame Bendrajame miesto plane didžiauma šių apribojimų jau yra numatyti (žiūr. BP Pagrindinio brėžinio reglamentų lentelę).

Tokiu būdu apribojimai nelieštų tik šių teritorijų:

- vakarinės daugiaaukštės industrinės statybos Klaipėdos ir Kniaudiškių rajonų, ribojamų Nevėžio slėnio želdynų, Parko, Nemuno, Zikaro, Molainių, Medžiotojų gatvėmis bei pietine buv. nuotekų valymo laukų riba.
- vakarinio pramonės, komercijos ir sandėlių rajono dešiniajame Nevėžio krante, ribojama Pušaloto, Įmonių ir Janonio gatvėmis.
- šiaurinio miesto pakraščio Senamiesčio k. aplinkoje, ribojama Smėlynės, Piniavos bei Keramikų gatvėmis,
- rytinio pramonės, komercijos ir sandėlių rajono dešiniajame Nevėžio krante, ribojama Lėvenį bei Tinklų gatvėmis,
- rytinės daugiaaukštės statybos Žemaičių rajono, ribojamo Velžio kelio bei Aukštaičių, Staniūnų ir Beržų gatvėmis,
- pietrytinės Pažagienių k. aplinkos rezervinės miesto teritorijos, šiaurėje ribojamo Prekybos bazės bei Teritorinės muitinės teritorijų pietine riba, toliau ribą vedant pietvakarinio Staniūnų gyvenvietės teritorijos kampo kryptimi.

Apsaugos zonos (vedant 250 m atstumu nuo siūlomos vertybės - kultūros vietovės teritorijos ribų) plotas 798,2 ha.

Siūlomas vertybės teritorijos plotas – 2549,6 ha.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		25	67	

1.3. Konceptijos II variantas

1.3.1. Vertybės teritorijos ribos

Kultūros paveldo centras 2008-07-08 Nr.(6.3.)-2-267, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Panevėžio teritorinis padalinys 2010-05-28 Nr.1.29.P-275 pasiūlė padidinti Panevėžio miesto istorinę dalį šiomis papildomomis teritorijomis:

1) A.Smetonos g. pietvakarinės pusės užstatymas nuo Topolių al. iki Klaipėdos g. (nauja vertybės teritorijos riba formuojama Sietyno gatve ir A.Smetonos g. rytinio užstatymo sklypų vakarine riba); A.Smetonos šiaurės rytų pusės užstatymas tarp Birutės ir Š.Mero g., apimant kvartalą, ribojamą A.Smetonos, Birutės, Š.Mero ir Respublikos gatvių (A.Smetonos g. abiejų pusių istorinis užstatymas 1-2 aukštų pastatais, išsidėsčiusiais pagal mišraus – sodybinio ir perimetrinio – užstatymo pobūdį, yra vienalaikis ir lygiavertis, suformuotas XIX a. II p. – XX a. I p. ir nėra paveldosauginių argumentų minėtas užstatymo dalis vieną nuo kitos atskirti tuo dirbtinai fragmentuojant teritoriją ir komplikuojant jos ribą).

2) Savanorių a. su šiaurinėje dalyje esančiu užstatymu (buv. sinagogos pastatas ir gretimybės: būdingas miesto centrinės dalies užstatymo struktūrai Savanorių a. šiaurinės dalies perimetrinis užstatymas 2 aukštų mūriniais pastatais, apimant vienos iš seniausių miesto istorinės urbanistinės ašies fragmentą – Ukmergės g. iki Savanorių a. pietinės ribos).

Panevėžio miesto Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba 2010 m. birželio 19 d. posėdyje (2010-06-19 Tarybos posėdžio protokolas Nr.KPV-14, 2010-07-24 Tarybos posėdžio protokolas Nr.KPV-16) pritarė šiems pasiūlymams.

Vertybės teritorijos ribos koreguojamos remiantis šia išvada bei projekto rengėjams atlikus objekto esamos būklės analizę, kuri patvirtino šių papildomų teritorijų prijungimo prie esamos (patvirtintos) teritorijos tikslumą. Prijungti papildomas teritorijas tikslinga dėl jų organiškų sąsajų su esama teritorija ir jos užstatymo charakteriu. Teritorijos ribą, sutampančią su Skaistakalnio parko ribomis, būtina tikslinti (derinti) su Skaistakalnio parko tvarkymo projekto rengėjais. Teritorijos ribos nustatomos gatvių važiuojamos dalies viduriu (išskyrus fragmentą prie Savanorių a. kur riba nustatoma gatvės rytine puse) bei A.Smetonos g. rytinio užstatymo sklypų vakarine riba.

Patikslintos, siūlomos vertybės teritorijos plotas yra 146,8 ha.

Detalus papildomų teritorijų ir visos objekto teritorijos ribų patikslinimas atliekamas rengiant specialiojo paveldosauginio plano teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano dalį.

1.3.2. Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872) apsaugos zona

1.3.2.1. Vertybės teritorijos apsaugos zona – vizualinės apsaugos pozonis. II A variantas

Vizualinės apsaugos pozonis vertybei nenustatomas, atsižvelgiant į vertybės ir jos užimamos teritorijos pobūdį, reljefo ypatybės, miesto užstatymo charakterį, galiojančius miesto centro teritorijos plėtros apribojimus.

Visas Panevėžio miestas ir tuo pačiu planuojamoji centrinė miesto dalis, plyti lygumoje. Miestą ir jo centrinę istorinę dalį iš rytų į vakarus kerta negilus Nevėžio upės slėnis. Miesto

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		26	67	

panorama – matymo lauke stebima miesto užstatymo teritorija. Panevėžio atveju charakteringą bei įsimenančią miesto panoramą stebėti sunku dėl jo teritorijos reljefo ypatumų bei palyginti nedidelio kiekio jame esančių išraiškingos architektūros pastatų. Iš tolo lygumoje plyninio miesto panoramą galima stebėti atvykstant iš Kauno ar Vilniaus, kelio atkarpoje, esančioje tarp Šilagalio priemiesčio ir paties miesto, o taip pat ir nuo „Via Baltica“ kelio viaduko per Panevėžio – Šiaulių plentą. Kadangi atstumai šiuo atveju yra dideli – palyginus ramaus miesto silueto išvelgti beveik neįmanoma (miesto siluetas – matymo horizonte stebimas miesto užstatymo kontūras – siluetą charakterizuoja pastatai, sudarantys silueto kontūrą). Teritorijos apžvalgos taškai Panevėžio situacijoje nėra dėkingi, nes teritorija santykinai yra plokščia ir pamatyti miesto istorinę dalį galima nuo Nevėžio slėnio. Miesto panoramos bei siluetas Panevėžyje neblogai matomi daugiau lokaliai – miesto viduje. Tam sudaro palankias sąlygas palyginus pastatais neužspausta Nevėžio upės erdvė, ypač pačiame miesto centre esančio Senvagės skvero aplinka. Atlikus esamos būklės analizę, matoma, kad dėl miesto centrinės dalies charakteringos plano struktūros (dominuoja stačiakampis, reguliarus galvių tinklas su giliomis perspektyvomis) bei užstatymo charakterio (1-2 aukštų sodybinis užstatymas fragmentiškai besikaitaliojantis su 5 aukštų gyvenamaisiais namais), vizualinės apsaugos pozonis netenka savo prasmės.

Papildomai Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos vizualinės savybės lieka apsaugotos Panevėžio miesto Bendrajame plane (2008-10-30 Miesto tarybos sprendimas Nr.1-25-1) nustatytais apribojimais (užstatymo morfologija ir aukštingumas).

1.3.2.2. Vertybės teritorijos apsaugos zona – vizualinės apsaugos pozonis. II B variantas

Pakoregavus Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ribas, matoma, kad teritorijos vizualinei apsaugai užtikrinti ne visose perimetro vietose galima pasitikėti vien šių teritorijų nustatytų apribojimų pakankamumu. Tai pasakytina apie vakarinę teritorijos ribą, nustatytą kvartalų viduje, fragmentą prie Savanorių aikštės, pietrytinę teritorijos ribą, iš dalies sutampančią su Skaistakalnio parko riba ir Nevėžio kairiuoju krantu, bei rytinį fragmentą, kur teritorijoje tarp Skaistakalnio parko ir J.Biliūno g. galima konversija ir su tuo susijusi teritorijos urbanistinė plėtra, kuri galėtų pakenkti šios teritorijos dalies vizualinėms savybėms.

Vizualinės apsaugos pozonis vertybei nustatomas minimalaus dydžio į rytus nuo vertybės teritorijos apimant kvartalus tarp Sietyno, J.Bielinio, Klaipėdos ir A.Smetonos gatvių, Pravoslavų kapinių kvartalą tarp Klaipėdos, Krekenavos ir J.Tilvyčio gatvių, į pietus nuo vertybės teritorijos pravedant vizualinės apsaugos pozonio ribą J.Basanavičiaus ir Ukmergės bei Vilniaus gatvėmis, į rytus nuo vertybės teritorijos apimant teritoriją tarp Skaistakalnio parko ir J.Biliūno g. Vertybės teritorija kitomis kryptimis lieka vizualiai apsaugota prisilaikant I A varianto teiginių.

Siūlomo vizualinės apsaugos pozonio plotas yra 41,2 ha.

1.3.2.3. Vertybės teritorijos apsaugos zona – vizualinės apsaugos pozonis. II C variantas

Vizualinės apsaugos pozonis nustatomas laikantis 250 m atstumo nuo vertybės teritorijos ribos nuostatos ir atsižvelgiant į Bendrojo plano nuostatų rekomendacinį pobūdį. Šiuo metu greta Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos pastebima plėtos interesų raiška, todėl

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		27	67	

tikslinga būtų numatyti vizualinės apsaugos pozonį, kad užtikrinti vertybės istoriškai susiklosčiusių struktūrų respektavimą. Šių teritorijų tolimesnė plėtra gali neigiamai įtakoti istoriškai susiklosčiusio kraštovaizdžio (miestovaizdžio) charakterį, o tuo pačiu sumenkinti Panevėžio miesto istorinės dalies vertę. Siūlomas vizualinės apsaugos pozonis apimtų teritorijas, reikšmingas vertybės apžvalgai, formuojančias charakteringas panoramas. Greta Panevėžio miesto istorinės dalies skirtingu laiku susiformavo vertingos urbanistinės struktūros, kompleksai, pastatų grupės, kurios atspindi įvairius miesto plėtros laikotarpius. Šiose teritorijose urbanistinis karkasas tebeturi autentišką pagrindą: plano pavidalą, gatvių tinklą, iš dalies išlikęs autentiškas užstatymo pobūdis. Nustatyti vizualinės apsaugos pozonį tikslinga dėl šių teritorijų organiškios sąsajos su Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos užstatymo charakteriu.

Vizualinės apsaugos pozonis nenustatomas į šiaurę nuo Šermukšnių ir Venslaviškio gatvių dėl šių teritorijų pramoninės paskirties ir jau susiklosčiusio užstatymo charakterio, bei į rytus nuo J.Biliūno gatvės (išskyrus fragmentą nuo Marių g. iki Nevėžio upės dešiniojo kranto), kadangi šioms teritorijoms Panevėžio miesto bendrajame plane ((2008-10-30 Miesto tarybos sprendimas Nr.1-25-1) nustatyta rekreacinė ir mažaaukščių statinių gyvenamoji paskirtys.

Siūlomos vizualinės apsaugos pozonio ribos yra šios: J.Biliūno g., Velžio kelias, Algirdo g., Vytauto g., Vilniaus g., Margių g., Algirdo g., Katedros g., Danutės g., Katedros a., Vysk. K.Paltaroko g., S.Daukanto g., Klaipėdos g., Naujamiesčio g., M.Valančiaus g., Respublikos g., Anykščių g., A.Jakšto g., Liepų g., Vilties g., Lentpjūvių g.

Siūlomos vizualinės apsaugos pozonio plotas yra 165,6 ha.

2. Paveldotvarkos projektas

2.1. Taikomi režimai ir apribojimai

Vertybės teritorijai, nekilnojamosioms kultūros paveldo vertybėm bei vertingosioms teritorijos savybėms siūlomi šie režimai

Autentiškos paskirties režimas

autentiškos paskirties saugojimo režimas nustatomas tiems kultūros paveldo objektams, kurių naudojimas pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu būdu užtikrintų jų priežiūrą ir geriau nei kitoks naudojimas atskleistų saugomo objekto vertingąsias savybes;

Autentiškos paskirties režimas siūlomas bažnyčioms ir jų teritorijoms, kapinėms.

Tausojamojo naudojimo režimas

tausojamojo naudojimo saugojimo režimas, nustatomas tiems kultūros paveldo objektams, kuriems išsaugoti tikslinga parinkti tokį naudojimo būdą ir pritaikymą, kad mažiausiai būtų sužalotos objekto vertingosios savybės, o valdytojas būtų suinteresuotas jį prižiūrėti.

Tausojamojo naudojimo režimas siūlomas kitoms vertybės teritorijoms ir sklypams

Specialiuoju planu nustatomi paveldotvarkos apribojimai

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		28	67	

Apribojimai taikomi:

Statiniams ir jų kompleksams – nekilnojamosioms kultūros vertybėms;

Teritorijos vertingosioms savybėms;

Statiniams, galintiems turėti vertingųjų savybių ir/ar sudarantiems objekto vertingųjų savybių pagrindą;

Kitiems statiniams;

Teritorijos tvarkymui (želdiniam, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams);

Žemės darbams.

Nustatomi apribojimai:

Statinių aukščiui;

Užstatymo tankiui;

Užstatymo intensyvumui;

Teritorijos tvarkymui;

Žemės darbų pobūdžiui.

2.2. Sklypų tvarkybos darbų reglamentai

Teritorijų ar teritorijų dalių tvarkybos ir užstatymo reglamentai pateikiami brėžiniuose lentelėse

1	2
3	4
a	b
c	d

Kuriose:

1. Saugojimo režimai:

A – autentiškos paskirties saugojimo režimas

T – tausojamojo naudojimo saugojimo režimas

2. Leistinas pastatų aukštis:

e – esamas;

* nekilnojamosios kultūros vertybės aukštis keičiamas tik remiantis tyrimų duomenimis;

„9“- (ar kitas skaičius), (1+M) – galimas kitų pastatų aukštis nuo žemės paviršiaus iki kraigo (metrais), (auštų skaičius);

PP - pagal parengtus ir suderintus Projektinius pasiūlymus (pagal teritorijos užstatymo morfologinius tipus ir Bendrąjį planą).

3. Leistinas žemės sklypų užstatymo tankumas:

e – esamas;

15 % (ar kitas skaičius) – leistinas tankumas, išreikštas procentais;

* - tikslinama pagal tyrimų duomenis;

PP - pagal parengtus ir suderintus Projektinius Pasiūlymus (pagal teritorijos užstatymo morfologinius tipus ir Bendrąjį planą).

4. Leistinas žemės sklypų užstatymo intensyvumas:

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		29	67	

e – esamas;

0,1 (ar kitas koef.) – leistinas intensyvumas;

* - tikslinama pagal tyrimų duomenis;

PP - pagal parengtus ir suderintus Projektinius Pasiūlymus (pagal Bendrąjį planą).

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams objektams bei nustatytoms vertingosioms savybėms

b – reikalavimai kitiems pastatams

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, kelių/takų sistemai, reljefui, vandens telkiniams, krantinėms, inžineriniams, mišrios rūšies ir nesudėtingiems statiniams (mažajai architektūrai));

d- reikalavimai žemės darbams

Prie raidžių a, b, c, d prirašomas indeksas rodo kokios grupės reikalavimai yra privalomi teritorijos ir jos saugomų objektų bei kitų statinių tvarkymui.

a 1

Reikalavimai kultūros paveldo objektams:

Galimi tvarkybos darbai kultūros paveldo objektuose:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai;
- avarijos grėsmės pašalinimo darbai;
- remonto darbai;
- konservavimo, restauravimo ir atkūrimo darbai;
- pritaikymo darbai;
- šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybių pase. Restauracijos darbai vykdomi remiantis tyrimų duomenimis, taikant senąsias tradicines medžiagų paruošimo, apdirbimo bei statybos technologijas.

a 2

Reikalavimai statiniams, galintiems turėti vertingųjų savybių ir/ar sudarantiems objekto vertingųjų savybių pagrindą:

Statinių aukštis, plano bei tūrio keitimas vykdomas pagal tyrimų duomenis. Apdailos medžiagos parenkamos pagal nustatytas objekto vertingąsias savybes ir istorinius analogus.

Galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai;
- remonto darbai;
- avarijos grėsmės pašalinimo darbai;
- konservavimo darbai;
- restauravimo darbai;
- atkūrimo darbai pritaikymo darbai;
- šių darbų pritaikymas ir projektavimas;

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase.

Vertingųjų savybių sąrašas gali būti tikslinamas, remiantis tyrimų duomenimis.

b 1

Reikalavimai kitiems pastatams

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		30	67	

Nauja statyba neleistina

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;

b 2

Reikalavimai kitiems pastatams

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;
- neišlikusių pastatų atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus paveldosaugos, statybos ar kraštotvarkos darbus, pastatai pritaikomi pagal poreikius.

b 3

Reikalavimai kitiems pastatams

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;
- neišlikusių pastatų atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus paveldosaugos, statybos ar kraštotvarkos darbus, pastatai pritaikomi pagal poreikius.

Reikalavimai pastatų apdailos medžiagoms:

- naudojamos tradicinės fasadų apdailos medžiagos ir spalvos.

b 4

Reikalavimai kitiems pastatams

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;
- neišlikusių pastatų atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus paveldosaugos, statybos ar kraštotvarkos darbus, pastatai pritaikomi pagal poreikius.

Reikalavimai rekonstrukcijos darbams ir/ar naujai statybai:

- menkaverčių ūkinių pastatų rekonstravimas į estetikos ir konteksto požiūriu vertingesnius, leistina tokių pastatų konversija į gyvenamąją ar kitą paskirtį;
- leidžiama laikinų ir nesudėtingų pastatų ir statinių statyba suderinus pastato ar statinio projektą savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi;
- rekonstravimas ir nauja statyba leistini parengus ir suderinus su savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi projektinius pasiūlymus.

Reikalavimai pastatų apdailos medžiagoms:

- naudojamos tradicinės fasadų apdailos medžiagos ir spalvos.

b 5

Reikalavimai kitiems pastatams

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;
- neišlikusių pastatų atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus paveldosaugos, statybos ar kraštotvarkos darbus, pastatai pritaikomi pagal poreikius.

Reikalavimai rekonstrukcijos darbams ir/ar naujai statybai:

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		31	67	

- menkaverčių ūkinių pastatų rekonstravimas į estetikos ir konteksto požiūriu vertingesnius, leistina tokių pastatų konversija į gyvenamąją ar kitą paskirtį;
- leidžiama laikinų ir nesudėtingų pastatų ir statinių statyba suderinus pastato ar statinio projektą savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi;
- rekonstravimas ir nauja statyba leistini parengus ir suderinus su savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi projektinius pasiūlymus.

c 1

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- takų tiesimas ir rekonstrukcija leidžiama suderinus su savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi projektinius pasiūlymus;
- vadovautis LR AM įsakymu „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“.
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę, estetika ir formos parenkamos pagal tyrimus ir istorinius analogus

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

c 2

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- takų tiesimas ir rekonstrukcija leidžiama suderinus su savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi projektinius pasiūlymus;
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę, estetika ir formos parenkamos pagal tyrimus ir istorinius analogus

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

c 3

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- leidžiami kelių rekonstrukcijos darbai nekeičiant kelių parametrų, galimas kelio trasos, dangos tipo ir elementų atkūrimas pagal tyrimų duomenis
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę, estetika ir formos parenkamos pagal tyrimus ir istorinius analogus

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		32	67	

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

c 4

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- takų tiesimas ir rekonstrukcija leidžiama pagal funkcinius poreikius;
- vadovautis LR AM įsakymu „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“.
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę,

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

c 5

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- leidžiami kelių rekonstrukcijos darbai;
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę.

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

d 1

Reikalavimai žemės darbams

- prieš vykdant žemės darbus būtina atlikti archeologinius tyrimus;

Žemės darbai negali pakenkti fiziškai, sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

d 2

Reikalavimai žemės darbams

- prieš vykdant žemės darbus būtina atlikti archeologinius tyrimus;
- vadovautis LR AM įsakymu „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“.

Žemės darbai negali pakenkti fiziškai, sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

Režimų galiojimo teritorijos dalinamos (ir koordinuojamos) nustatomų reglamentų ribomis. Reglamentų ribos ir plotai (m²) rodomi brėžiniuose ir pateikiami aprašymuose.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		33	67	

n
m

n - teritorijos numeris
m - teritorijos plotas (kv.m)

n 1
m 1

n - teritorijos dalies numeris
m - teritorijos dalies plotas (kv.m)

2.3. koncepcija. I variantas

Siūlomai vertybės teritorijai Panevėžio miesto istorinės dalies kultūros vietai siūloma, atsižvelgiant į joje esančių objektų vertę bei charakterį, naudoti abu Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu numatomus režimus - Autentiškos paskirties bei Tausojamo naudojimo.

Autentiškos paskirties režimas siūlomas šių objektų teritorijoms:

1. NKV - maldos namų teritorijoms (A1):
 - 1.1. Kristaus Karaliaus Katedros šalia Katedros a. teritorijai (A1),
 - 1.2. Šv. Petro ir Povilo bei Sukilėlių a. šalia M. Tiškevičiaus g. teritorijai (A1),
 - 1.3. Stačiatikių cerkvės ir kapinių šalia T. Tilvyčio g. teritorijai (A1),
 - 1.4. Evangelikų Liuteronų bažnyčios šalia Ukmergės g. teritorijai (A1). *Šios bažnyčios pastatas iki šiol nėra įtrauktas į NKV registrą.*
2. Senųjų miesto kapinių - kapinių su NKV kapais tarp Apvaizdos tako ir Sporto g. teritorijai (A2),
3. Pirmosios bažnyčios vietos ir jos aplinkos (buv. kapinių) šalia Venslaviško g. teritorijai (A3). *Ši teritorija, nors yra Panevėžio miesto gimimo (atsiradimo) vieta, iki šiol nėra įtraukta į NKV registrą. Teritorija šiuo metu naudojama pagal visiškai prieštaraujančią jos reikšmei paskirtį (čia stovinčiame tipiniame sovietinio laikotarpio pastate yra įrengtas ir veikia morgas). Todėl tiek galiojančiame 2008 m. Bendrajame plane, tiek šiuo Specialiuoju planu yra siūloma atlikti visus galimus archeologinius bei istorinius tyrimus ir ateityje keisti teritorijos paskirtį bei tvarkyti ją kaip išskirtinės reikšmės istorinę miesto vietą.*
4. Istorinio Panevėžio teatro šalia Respublikos ir teatro g. teritorijai (A4). *Siūloma atlikti išsamius istorinius bei architektūrinius šio išskirtinės svarbos miesto kultūros istorijai pastato bei jo teritorijos tyrimus ir ateityje jį restauravus naudoti išimtinai kultūros reikmėms.*

Tausojamo naudojimo režimas siūlomas likusioms planuojamos kultūros vietovės teritorijoms ir skirstomas į devynias grupes:

T 1. - Reliktinio valakinio užstatymo režimas. *Numatomas susiformavusių siaurų sklypų architektūrinėmis priemonėmis išsaugojimas, vienaukščio, pastatų galais į gatvę orientuoto užstatymo principo urbanistinis išsaugojimas. Pastatams saugotini bei naujai projektuotini šlaitiniai stogai, pagrindinė vyraujanti sienų apdailos medžiaga - medis.*

T 2. - Miesto perimetrinio užstatymo ant istorinių bei naujai suformuotų užstatymo (raudonųjų) linijų režimas. 2 teritorijos - pagrindinė istorinio centro dalis apie Laisvės a. bei

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		34	67	

Respublikos g. ir apie Smėlynės g., Šv. Petro ir Povilo bažnyčios gretimybėje. Numatomas išlikusio XIX-XX a. pradžios perimetrinio užstatymo ar jo fragmentų išsaugojimas bei tvarkymas, gatvių erdvių bei jų raudonųjų linijų išsaugojimas, reikalui esant naujus pastatus statant tik ant istorinių gatvių raudonųjų linijų, neužstatytas sklypų teritorijas nuo gatvių atibojant atitvėrimais. Saugant ir stiprinant šios miesto dalies susiformavusį istorinį įvaizdį naujai statybai teritorijoje nustatomi atitinkami reikalavimai: leistinas pastatų aukštis - iki 14 m pagrindiniam karnizui + iki 5 m papildomai iki stogo kraigo (iki 4 a. su mansarda). Privalomi šlaitiniai stogai, tradicinės stogų dangos bei fasadų apdailos medžiagos ir jų spalvos - molio čerpės, lakštinė skarda, apdailinių plytų ar tinkuotas mūras. Stiklas, metalas, plastikas, akmuo neprivalo vyrėti fasadų plokštumose.

T 3. - Miesto mažaukščio užstatymo teritorijų režimas. Numatomas vyraujančio XX a. pradžios (iki 1960 m.) mažaukščio užstatymo ant gatvių raudonųjų (užstatymo) linijų išsaugojimas bei tvarkymas. Saugant susiformavusį urbanistinę šių teritorijų įvaizdį, reikalui esant naujas užstatymas formuojamas ant gatvių raudonųjų linijų, pastatų aukštis - 1 - 2 a. su mansarda. Naudotinos tradicinės stogų bei fasadų apdailos medžiagos bei jų spalvos - molio čerpės, lakštinė skarda, "šiferis", apdailinių plytų ar tinkuotas mūras.

T 4. - Vėlyvų laisvo užstatymo intarpų teritorijų režimas. Apie XX a. vidurį bei antroje šimtmečio pusėje istorinio, daugiausiai mažaukščio, užstatymo aplinkoje susiformavusios nedidelės naujo visuomeninio (mokykos, vaikų darželiai) bei gyvenamojo daugiabučių namų užstatymo teritorijos su istorinio užstatymo reliktiniais tarpais. Numatoma - išsaugant vertingus istorinio užstatymo fragmentus, esamų visuomeninių bei gyvenamųjų pastatų rekonstravimas bei nauja statyba. Pastatų aukštis negali viršyti 18 m (5 a.), jų apdailai naudotinos tik tradicinės medžiagos bei jų spalvos - apdailinių plytų mūras ar tinkas.

T 5. - Istorinių priemiesčių gatvių perimetrinio užstatymo bei sklypų atitvėrimo ant istorinių raudonųjų linijų režimas. Apima Klaipėdos, Danutės, Sodų, Ramygalos, J. Basanavičiaus, Aukštaičių, Algirdo, Vilniaus, Smėlynės, Pušaloto gatvių dalis bei visas Katedros, Nevėžio bei stoties gatves. Numatoma, jog visi išlikę XIX-XX a. pradžios mūriniai šalia šių gatvių stovintys pastatai yra šių gatvių teritorijų vertingosios savybės. Rekomenduojama parengti šių pastatų paveldosauginio vertinimo aktus ir aptarti jų įtraukimo į NKP registrą poreikį. Naujieji pastatai šalia šių gatvių projektuojami ir statomi tik ant istorinių jų raudonųjų linijų, jokie kiti architektūriniai apribojimai jiems netaikomi, išskyrus vizualinio istorinio miesto polonio aukštingumo reikalavimus. Neužstatytos sklypų teritorijos nuo gatvių atibojamos atitvėrimais.

T. 6. - Istorinių želdynų priežiūros ir tvarkymo režimas. Režimas taikomas istorinio Skaistakalnio parko bei buvusiujų Žydų kapinių greta Vasario 16 g. teritorijoms. Numatoma šias teritorijas tvarkyti pagal paveldosaugos reikalavimus, atkuriant erdves, plano sprendinius, bei apželdinimą.

T 7. - Reliktinio agrarinio kraštovaizdžio su išlikusiais vėjo malūnais režimas. Apima beveik visą teritoriją tarp Beržų, J. Basanavičiaus bei Ramygalos gatvių. Rekomenduojama išlikusius dviejų vėjo malūnų pastatus bei jų aplinką, parengus paveldosauginio vertinimo aktus įtraukti į NKP registrą, kaip itin retą buvusio Panevėžio apylinkių agrarinio kraštovaizdžio bei dabartinės miesto aplinkos reliktą. Numatoma, jog šiame kvartale, išskyrus šalia gatvių esančias namų valdas, nebūtų planuojama jokia nauja statyba bei esamų visuomeninių pastatų rekonstrukcija, kurios tikslas būtų plėsti užstatymo plotą ar aukštį. Taip pat kvartalo teritorijoje nebūtų leistina įrenginėti naujas, papildomas sporto ar automobilių parkavimo aikštes, nesodinami nauji papildomi želdiniai (medžiai), išskyrus vejų įrengimą.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		35	67	

T 8. - Nevėžio upės slėnio želdynų istorinėje miesto dalyje tvarkymo režimas. Apima esamus bei galiojančiame 2008 m. bendrajame plane numatytus Nevėžio upės slėnio želdynus tarp pėsčiųjų tilto ties P. Puzino gatve bei Biliūno gatvės ("Ekranas" marių užtvankos). *Numatoma, jog planuojant ir tvarkant želdinius išliktų galimybės apžvelgti istorinį miesto centro panoramas, jo svarbiausius pastatus.*

T 9. - Naujų miesto erdvių su išlikusiais vertingais istoriniais pastatais režimas. Apima naujai (XX a. antrojoje pusėje) suformuotą Vilniaus gatvės tarp Klaipėdos ir J. Basanavičiaus g. trasą bei ją supančią erdvę ir jos architektūrinę aplinką. *Numatoma, jog šioje susiklosčiusioje erdvėje nebeprojektuoti nauji pastatai, o ją ribojančioms išsklotinėms atitinkamai taikomi T 2 ir T 4 režimai.*

Laisvas padidinto intensyvumo ir aukštingumo už kultūros vietovės ribos režimas. Taip pat nurodomas šiame Specialiajame plane, kadangi minimos teritorijos betarpiškai prigludę prie kultūros vertybės (vietovės) teritorijos ribų. Jos yra nurodytos galiojančio 2008 m. Panevėžio miesto bendrojo plano sudėtyje, jų tikslas - pabrėžti miesto centrą, suteikti miesto centrui, jo panoramoms bei siluetui daugiau išraiškos bei savitumo. Numatomos dvi šio pobūdžio teritorijos:

L. 1. - Teritorija (kvartalas) tarp Ukmergės, J. Basanavičiaus ir buvusios išlikusios istorinės J. Basanavičiaus g. atkarpos. *Numatoma galimybė naujai statybai, kuriai nebūtų taikomi paveldosauginiai apribojimai. Galioja bendras aukštingumo apribojimas iki 35 m (9 a.).*

L. 2. - Teritorija aplink Klaipėdos g. atkarpą tarp Žvaigždžių - Kosmonautų bei A. Vienuolio gatvių. *Numatoma vieta padidinto aukščio (12 - 16 a.), paveldosauginių reikalavimų nesaistomai naujai statybai.*

Teritorija A1

NKV-maldos namų teritorijos

Plotas 32503,9 m²

A	e
e	e
a 1	b 5
c 5	d 1

Saugojimo režimas: Autentiškos paskirties

Maksimalus statinių aukštis: e - esamas

Užstatymo tankumas: e - esamas

Užstatymo intensyvumas: e – esamas

Teritorija A2

Istorinių kapinių – kapinių su NKV kapais teritorijos

Plotas 28892,7 m²

A	e
e	e
a 1	b 2
c 2	d 1

Saugojimo režimas: Autentiškos paskirties

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		36	67	

Maksimalus statinių aukštis: e - esamas

Užstatymo tankumas: e - esamas

Užstatymo intensyvumas: e – esamas

Teritorija A3

Pirmosios bažnyčios vietos ir jos aplinkos (buv.kapinių) teritorija (regeneruotina)

Plotas 9508,2 m²

A	e
*	*
a 1	b 1
c 2	d 1

Saugojimo režimas: Autentiškos paskirties

Maksimalus statinių aukštis: e - esamas

Užstatymo tankumas: * tikslinamas pagal tyrimų duomenis

Užstatymo intensyvumas: * tikslinamas pagal tyrimų duomenis

Teritorija A4

Istorinio Panevėžio teatro ir jo aplinkos teritorija

Plotas 9438,4 m²

A	e
*	*
a 1	b 5
c 5	d 1

Saugojimo režimas: Autentiškos paskirties

Maksimalus statinių aukštis: e - esamas

Užstatymo tankumas: * tikslinamas pagal tyrimų duomenis

Užstatymo intensyvumas: * tikslinamas pagal tyrimų duomenis

Teritorija T 1

Reliktinio valakinio užstatymo teritorija

Plotas 150572,8 m²

T	e
e	e
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Maksimalus statinių aukštis: e - esamas

Užstatymo tankumas: e - esamas

Užstatymo intensyvumas: e – esamas

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		37	67	

Teritorija T 2

Miesto perimetrinio užstatymo ant istorinių bei naujai suformuotų užstatymo (raudonųjų) linijų teritorija.

Plotas 675626,0 m²

T	19
e	e
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Maksimalus statinių aukštis: e - esamas

Užstatymo tankumas: e - esamas

Užstatymo intensyvumas: e – esamas

Teritorija T 3

Miesto mažaaukščio užstatymo teritorija

Plotas 1028668,0 m²

T	13
e	e
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Maksimalus statinių aukštis: 13m

Užstatymo tankumas: e - esamas

Užstatymo intensyvumas: e – esamas

Teritorija T 4

Vėlyvų laisvo užstatymo intarpų teritorijos.

Plotas 251493,3 m²

T	18
e	e
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Maksimalus statinių aukštis: 18m

Užstatymo tankumas: e - esamas

Užstatymo intensyvumas: e – esamas

Teritorija T 5

Istorinių priemiesčių gatvių perimetrinio užstatymo bei sklypų atitvėrimo ant istorinių užstatymo (raudonųjų) linijų teritorija.

Plotas 186074,7 m²

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		38	67	

T	-
-	-
-	-
c 5	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Maksimalus statinių aukštis: statinių nėra

Užstatymo tankumas: statinių nėra

Užstatymo intensyvumas: statinių nėra

Teritorija T 6

Istorinių želdynų priežiūros ir tvarkymo teritorija

Plotas 348192,6 m²

T	-
-	-
a 1	b 4
c 1	d 2

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Maksimalus statinių aukštis: statinių nėra

Užstatymo tankumas: statinių nėra

Užstatymo intensyvumas: statinių nėra

Teritorija T 7

Reliktinio agrarinio kraštovaizdžio su išlikusiais vėjo malūnais teritorija.

Plotas 48754,5 m²

T	-
-	-
a 1	b 1
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Maksimalus statinių aukštis: statinių nėra

Užstatymo tankumas: statinių nėra

Užstatymo intensyvumas: statinių nėra

Teritorija T 8

Nevėžio upės slėnio želdynų istorinėje miesto dalyje teritorija.

Plotas 162740,7 m²

T	-
-	-
a 1	b 1
c 1	d 2

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		39	67	

Maksimalus statinių aukštis: statinių nėra

Užstatymo tankumas: statinių nėra

Užstatymo intensyvumas: statinių nėra

Teritorija T 9

Naujų miesto erdvių su išlikusiais vertingais istoriniais pastatais teritorija.

Plotas 39080,1 m²

T	e
e	e
a 1	b 4
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo

Maksimalus statinių aukštis: e - esamas

Užstatymo tankumas: e - esamas

Užstatymo intensyvumas: e – esamas

2.4. Konceptija. II variantas

Paveldotvarkos projekto koncepcijos II variantas vystomas vertybės teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano projekto koncepcijos II C varianto pagrindu.

2.4.1. Paveldosaugos reikalavimai ir teritorijų tvarkymo priemonės

2.4.1.1. Vertybės teritorija:

Autentiškos paskirties saugojimo režimas:

Teritorija A1

Panevėžio miesto senosios kapinės (u.k. 21138), Venslaviškio g.

Teritorija A2

Panevėžio miesto senosios kapinės (u.k. 11409), Apvaizdos takas.

Teritorija A3

Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios statinių kompleksas (u.k. 34604) Smėlynės g. 10.

Tausojamojo naudojimo režimas

Teritorija T4

Centrinės miesto dalies perimetrinio užstatymo teritorijos.

Teritorija T5

Miesto mažaaukščio užstatymo teritorijos.

Teritorija T6

Vėlyvų laisvo užstatymo intarpų teritorijos.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		40	67	

Teritorija T7

Pakrantės zona, parkas (rekreacinės paskirties želdynai).

2.4.1.2. Apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonis**Teritorija V 8**

Neužstatoma apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonio teritorijos dalis (pakrantės zona)

Teritorija V 9

Neužstatoma apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonio teritorijos dalis

Teritorija V 10

Apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonio teritorijos dalis, kurioje vystomas ekstensyvus užstatymas, reglamentuojant statinių aukštį.

2.4.2. Paveldosaugos reikalavimai ir tvarkymo priemonės kultūros vertybės teritorijoje**Teritorija A1**

Panevėžio miesto senosios kapinės (u.k. 21138), Venslaviškio g.

Plotas 9508,2 m²

A	e
e	e
-	b 1
c 2	d 1

Saugojimo režimas: Autentiškos paskirties**Maksimalus statinių aukštis:** e - esamas**Užstatymo tankumas:** e - esamas**Užstatymo intensyvumas:** e – esamas**Teritorija A2**

Panevėžio miesto senosios kapinės (u.k. 11409), Apvaizdos takas.

Plotas 30311,2 m²

A	e
e	e
a 1	b 2
c 2	d 1

Saugojimo režimas: Autentiškos paskirties**Maksimalus statinių aukštis:** e - esamas**Užstatymo tankumas:** e - esamas**Užstatymo intensyvumas:** e - esamas**Teritorija A3**

Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios statinių kompleksas (u.k. 34604) Smėlynės g. 10.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		41	67	

Plotas 13201,5399 m²

A	e/PP
*	*
a 1	b 1
c 2	d 1

Saugojimo režimas: Autentiškos paskirties**Maksimalus statinių aukštis:** esamas arba tikslinamas pagal tyrimų duomenis, pagal suderintus projektinius pasiūlymus**Užstatymo tankumas:** * tikslinamas pagal tyrimų duomenis**Užstatymo intensyvumas:** * tikslinamas pagal tyrimų duomenis**Teritorija T 4**

Centrinės miesto dalies perimetrinio užstatymo teritorijos

Plotas 269873,5 m²

T	*/19/PP
*/PP	*/PP
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo**Maksimalus statinių aukštis:** * NKV keičiamas remiantis tyrimų duomenimis,**Užstatymo tankumas:** * - tikslinama pagal tyrimų duomenis**Užstatymo intensyvumas:** * - tikslinama pagal tyrimų duomenis**Teritorija T 5**

Miesto mažaaukščio užstatymo teritorijos.

Plotas 371936,5 m²

T	*/13/PP
*/PP	*/PP
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo**Maksimalus statinių aukštis:** * nekilnojamosios kultūros vertybės aukštis keičiamas tik remiantis tyrimų duomenimis; kitų pastatų- 19 m. iki kraigo arba pagal suderintus projektinius pasiūlymus**Užstatymo tankumas:** * - tikslinama pagal tyrimų duomenis arba pagal parengtus ir suderintus Projektinius pasiūlymus (pagal teritorijos užstatymo morfologinius tipus ir Bendrąjį planą).**Užstatymo intensyvumas:** * - tikslinama pagal tyrimų duomenis arba pagal parengtus ir suderintus Projektinius pasiūlymus (pagal Bendrąjį planą).**Teritorija T 6**

Vėlyvų laisvo užstatymo intarpų teritorijos

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		42	67	

Plotas 186117,9 m²

T	*/19/PP
*/PP	*/PP
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo**Maksimalus statinių aukštis:** * nekilnojamosios kultūros vertybės aukštis keičiamas tik remiantis tyrimų duomenimis; kitų pastatų- 19 m. iki kraigo arba pagal suderintus projektinius pasiūlymus**Užstatymo tankumas:** * - tikslinama pagal tyrimų duomenis arba pagal parengtus ir suderintus Projektinius pasiūlymus (pagal teritorijos užstatymo morfologinius tipus ir Bendrąjį planą).**Užstatymo intensyvumas:** * - tikslinama pagal tyrimų duomenis arba pagal parengtus ir suderintus Projektinius pasiūlymus (pagal Bendrąjį planą).**Teritorija T 7**

Pakrantės zona, parkas (rekreacinės paskirties želdynai)

Plotas 587198,8 m²

T	*/PP
*	*
a 1	b 1
c 1	d 2

Saugojimo režimas: Tausojamojo naudojimo**Maksimalus statinių aukštis:** * nekilnojamosios kultūros vertybės aukštis keičiamas tik remiantis tyrimų duomenimis arba pagal parengtus ir suderintus Projektinius pasiūlymus (pagal teritorijos užstatymo morfologinius tipus ir Bendrąjį planą).**Užstatymo tankumas:** * - tikslinama pagal tyrimų duomenis;**Užstatymo intensyvumas:** * - tikslinama pagal tyrimų duomenis;**2.4.3. Paveldosaugos reikalavimai ir tvarkymo priemonės vizualinės apsaugos pozonyje****Teritorija V 8**Plotas 37678,1 m²

-	-
-	-
-	-
c 4	d 2

Saugojimo režimas: nenustatomas**Maksimalus statinių aukštis:** statinių nėra**Užstatymo tankumas:** statinių nėra**Užstatymo intensyvumas:** statinių nėra

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		43	67	

Teritorija V 9Plotas 142258,2 m²

-	-
-	-
-	-
c 5	d 1

Saugojimo režimas: nenustatomas**Maksimalus statinių aukštis:** statinių nėra**Užstatymo tankumas:** statinių nėra**Užstatymo intensyvumas:** statinių nėra**Teritorija V 10**Plotas 1476323,2 m²

-	*/19/PP
-	-
a 1/a 2	b 5
c 5	d 1

Saugojimo režimas: nenustatomas.**Maksimalus statinių aukštis:** * NKV keičiamas remiantis tyrimų duomenimis, kitų - 19 m. iki kraigo arba pagal suderintus Projektinius pasiūlymus**Užstatymo tankumas:** nenustatomas**Užstatymo intensyvumas:** nenustatomas

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		44	67	

V. SPRENDINIAI

1. VERTYBĖS TERITORIJOS IR APSAUGOS ZONOS RIBŲ PROJEKTAS

1.1. Esama padėtis

1.1.1. Esamos Panevėžio miesto istorinė dalies (unikalus kodas 31872) teritorijos ribos

Panevėžio miesto istorinė dalies (unikalus kodas 31872) teritorijos ribos buvo nustatytos Panevėžio miesto savivaldybės Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2008-03-31 aktu Nr.PN-RM-18. Patvirtintos teritorijos plotas – 138,97 ha.

Teritorijos ribos nustatytos: Šermukšnių g., Audėjų g., Venslaviškio g., J.Biliūno g., sklypų J.Biliūno g. 13, 15A šiaurinė riba, Skaistakalnio parko rytinė riba, J.Basanavičiaus g., Ukmergės g., V.Kudirkos g., Savanorių a. pietinė riba, J.Basanavičiaus g., Vilniaus g., T.Tilvyčio g., Klaipėdos g., A.Smetonos g., Š.Mero g., Respublikos g., Birutės g., A.Smetonos g., Topolių al., Kranto g., P.Puzino g., Nevėžio kairysis krantas iki Senvagės, Gegutės g., Smėlynės g.

Rengiant objekto vertinimo aktą, teritorijos ribų planą, siūlant įrašyti į Kultūros vertybių registrą, apsaugos zona nebuvo nustatyta nes vertybės teritoriją supančiai miesto centrinei daliai galiojo paveldosauginiai ir kitokie apribojimai, nustatyti 2005-11-24 Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr.1-39-5 patvirtintoje Panevėžio miesto kultūros paveldo tinklų scemoje (PANEVĖŽIO MIESTO TERITORIJOS, APRIBOTOS NEMUNO - J.BASANAVIČIAUS - VILNIAUS - J.BILIŪNO - SENAMIESČIO - TAIKOS - TULPIŲ - KLAIPĖDOS - S.DAUKANTO - J.ŽEMGULIO - GATVĖMIS TINKLŲ SCHEMA) bei 2008-10-30 Miesto tarybos sprendimu Nr.1-25-1 patvirtintame PANEVĖŽIO MIESTO BENDRAJAME PLANE (KOREKTŪROJE).

2011-12-09 Panevėžio miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba protokolu Nr.KPV-22 patikslino Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ribas ir nustatė teritorijos plotą 314,13 ha.

1.1.2. Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijoje įregistruotos kultūros vertybės

Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijoje yra šios įregistruotos kultūros vertybės: Panevėžio miesto senosios kapinės Venslaviškio g. (u.k. 21138), Juozo Čerkeso – Besparnio sodyba, Ukmergės g. 59A (u.k. 20913), Paminklas „Laisvės daina“, Vilniaus g. (u.k. 20035), Panevėžio miesto senosios kapinės Apvaizdos take (u.k. 11409), Aikštė Smėlynės g. (u.k. 10465), Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios statinių kompleksas, Smėlynės g. 10 (u.k. 34604), Malūnas, Kranto g. 24 (u.k. 21182), Pastatas, Kranto g. 21 (u.k. 10467), Panevėžio konservų fabriko statinių kompleksas, Kranto g. 12, 15, 15A (u.k. 20896), Panevėžio NKVD – MVD – NGB būstinės pastatas ir sovietinio teroro aukų kapai, A.Smetonos g. 30/Vasario 16-osios g. (u.k. 32504), Pastatas, Vasario 16-osios g. 20 (u.k. 10759), Panevėžio žydų gimnazijos pastatas, Elektros g. 9 (u.k. 31418). Moigių namų kompleksas, Vasario 16-osios g. 23, 25A (u.k. 30369), Namas, A.Smetonos g. 4 (u.k. 16779), Pastatas, Respublikos g. 3 (u.k. 30777), Pastatas, A.Smetonos g. 2 (u.k. 16964), Namas, Respublikos g. 16 (u.k. 10769),

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		45	67	

Panevėžio ješiboto pastatas, Savanorių a. 11 (u.k. 31420), Namas, Klaipėdos g. 3 (u.k. 10466), dekoratyvinė skulptūra „Legenda“, Klaipėdos g. (u.k. 20128), Namas, Sodų g. 3 (u.k. 21650), Švč. Trejybės bažnyčia, Sodų g. 2 (u.k. 4707), Panevėžio lenkų gimnazijos pastatas, Kranto g. 18 (u.k. 36144), Pastatas, Kranto g. 21 (u.k. 10467), Fotografo Jono Žičkaus namas, P.Puzino g. 11 (u.k. 10765), Panevėžio kalėjimo pastatų kompleksas, P.Puzino g. 12 (u.k. 36135), Panevėžio chasidų sinagogos pastatas, M.Valančiaus g. 4 (u.k. 31658), Vargonų ir fisharmonijų meistro Martyno Masalskio gyvenamasis namas ir dirbtuvė, K.Donelaičio g. 6 (u.k. 21651), Panevėžio sentikių cerkvė, A.Mickevičiaus g. 10 (u.k. 36139), Burmistro Tado Chodakausko pastatų kompleksas, Vasario 16-osios g. 22 (u.k. 36140), Panevėžio mielių ir spirito fabriko pastatas, Respublikos g. 82 (u.k. 31847), Pastatas, Respublikos g. 77 (u.k. 10771), Panevėžio miesto žydų senosios kapinės, Atminties skv. (u.k. 11410), Pastatai, Sodų g. 10, 121A (u.k. 2468), Kapinės, J.Tilvyčio g. (u.k. 4712), Kapinės, Krekenavos g. (u.k. 10758), Kristaus Karaliaus Katedra, Katedros g. 1 (u.k. 4705), Panevėžio žydžių mergaičių gimnazijos pastatas, Ramygalos g. 18 9u.k. 31419), Panevėžio evangelikų liuteronų bažnyčia, Ukmergės g. 29 (u.k. 36133), Panevėžio muilo fabriko statinių kompleksas, Staniūnų g. 1 (u.k. 32770), Panevėžio trečioji pradinė mokykla, Ukmergės g. 34 (u.k. 31932), Namas, Ramygalos g. 41A (u.k. 10768), Vėjo malūnas, Ramygalos g. 111A (u.k. 33494), Vėjo malūnas, Ramygalos g. 121A (u.k. 33495), Bankas, Respublikos g. 56 (u.k. 4131), Panevėžio ješiboto pastatas II, Ramygalos g. 24 (u.k. 32914), Namas, Šv. Zitos g. 18 (u.k. 10463), Namas, A.Jakšto g. 3 (u.k.20806), J.Masiulio knygynas, Respublikos g. 21 (u.k. 36143), Pastatas, Respublikos g. 47 (u.k. 10770).

1.1.3. Teritorijos ir apsaugos zonų nustatymo pagrindimas

Planuojamo objekto teritorija nustatoma remiantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr.153-5571), 2 bei 11 straipsnio nuostatomis.

1.1.4. Apsaugos zonos ribų nustatymo teisinis reglamentavimas

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymą reglamentuoja **Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr.486 (Žin., 2006., Nr. 61-2197):**

3. Kultūros paveldo objektų apsaugos zonas nustatantys planai rengiami, **viešai svarstomi, derinami, tvirtinami ir keičiami Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617) ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių, patvirtintų kultūros ministro ir aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. bendru įsakymu Nr. ĮV-261/D1-322 (Žin., 2005, Nr. 81-2973), nustatyta tvarka.**

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr.153-5571), 11 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad:

„6. Saugomam objektui ar vietai nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius:

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		46	67	

1) apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, taip pat miško ir vandens plotai, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms;

2) vizualinės apsaugos pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą.

7. Apsaugos zonos ribos nustatomos vadovaujantis Saugomų teritorijų, Teritorijų planavimo ir šiuo įstatymu.

1.1.5. Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis kultūros vietai - Panevėžio miesto istoriniam centrui nenustatomas, kadangi fiziškai pakenkti Panevėžio miesto istorinės dalies vertingosioms savybėms galima tik pačioje vertybės teritorijoje. Šalia vertybės teritorijos esančiuose žemės sklypuose vykdoma ir numatoma vykdyti veikla fiziškai nekenkia kultūros šio paveldo objekto vertingosioms savybėms. Kadangi Panevėžio miesto istorinės dalies apsaugai gretimose teritorijose svarbiausias yra vizualinis aspektas, apsaugos zoną sudaro tik vienas vizualinės apsaugos pozonis, kurio ribos sutampa su apsaugos zonos ribomis.

1.2. Projektuojamos ribos, sprendiniai

1.2.1. Vertybės teritorijos ribos

Vertybės teritorija didinama, siekiant geriau išsaugoti kuklų bet įvairialypį miesto veidą, jo savitumą, susiformavusį nuo jo užuomazgos XVI a. pradžioje ir atspindintį jo vėlesnę raidą, miestui toliau sparčiai augant, taip pat - pagal istorinius urbanistinės plėtros principus - iki pat XX a. vidurio. Šiam apsisprendimui turėjo įtakos ir ta aplinkybė, jog 2005 m. parengtame ir Miesto tarybos patvirtintame specialiajame plane yra apibrėžta ženkliai didesnė teritorija. Būtent ši teritorija yra nurodyta taip pat ir Panevėžio miesto teritorijos bendrajame plane (2008-10-30 Nr.1-25-1). Pastarojo Bendrojo plano rengimo metu, tiriant susiklosčiusią miesto urbanistinę struktūrą - jo gatvių tinklą, erdves bei architektūros raišką, buvo nustatyta ir tam tikra, dar kiek didesnė, vadinamoji miesto identiteto zona, kurioje galima aiškiai atpažinti kad "taip, tai yra Panevėžys". Nustatant iš naujo vertybės teritorijos (kultūros vietovės) ribas, buvo atsižvelgta ir į šios zonos teritoriją bei parametrus. Būtent įvertinus visų šių planų rengimo metu atliktus urbanistinius istorinius tyrimus bei jų išvadas, nustatytos būtent šios Panevėžio miesto istorinio centro teritorijos ribos.

Tokiu būdu miesto istorinis centras apima visą Panevėžio miesto NKP vertinimo tarybos 2008-03-31 nustatytą teritoriją, o taip pat papildomą dalį buvusių XIX a. ir XXa. pradžios priemiesčių teritorijos, taip pat ir nedidelę dalį charakteringos pokarinės individualios statybos kvartalų, kurie buvo suplanuoti ir užstatyti dar iš tarpukario išlikusiais urbanistinės plėtros principais. Į kultūros vietovės teritoriją įtraukta ir tarp Ramygalos ir J. Basanavičiaus gatvių išlikusių dviejų vėjo malūnų aplinka - kaip praeityje čia vyravusio charakteringo

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		47	67	

agrarinio kraštovaizdžio reliktas. Teisinė paveldosauginė apsauga suteikiama ir kelioms istorinėms, į priemiesčius ir užmiestį vedusioms gatvių trasoms, į vertybės teritoriją įtraukiant tik jų erdves istorinių raudonųjų linijų ribose. Išlikusius XIX a. pabaigos - XX a. pradžios namus šalia šių gatvių, laikant gatvių (teritorijos) vertingą savybę.

Miesto istorinio centro teritorijos ribos vedamos tokiu būdu: pradedant "Ekranu" marių užtvanka (J.Biliūno gatve) rytuose, sukant į Venslaviškio g., toliau Audėjų ir šiaurėje - Šermukšnių gatvėmis, po to į pietus - Smėlynės gatve iki Šv. Petro ir Povilo bažnyčios aplinkos. Nuo šios vietos riba eina vakarų kryptimi Gegutės gatve ir toliau - sklypų ribomis iki A.Jakšto g. (Nevėžio krantinės). Toliau - A.Jakšto gatve iki menamo jos susikirtimo su P.Puzino g. kairiajame Nevėžio upės krante ir P.Puzino gatve vakarų kryptimi iki Kranto g. Nuo sankryžos - Kranto gatve šiaurės kryptimi, bei šiai gatvei pasisukus - ir vakarų kryptimi iki Respublikos g. Respublikos gatve į šiaurę iki Taikos al. (Nevėžio krantinės) ir ja, apimant senojo teatro teritoriją, į pietus, iki Teatro g. Toliau - vakarų kryptimi, Teatro gatve iki Naujamiesčio gatvės ir Naujamiesčio gatve, pietų kryptimi iki Vasario 16-sios g. Nuo sankryžos toliau į pietus iki buv. Žydų kapinių teritorijos, ir šioje vietoje, sklypų ribomis riba vedama pietvakarių kryptimi iki rytinės Neringos g. ir toliau šia Neringos gatve - pietų kryptimi. Pasiėkusi Palangos g. teritorijos riba sukama šia gatve į rytus, kol grįžta į Naujamiesčio g. ir Naujamiesčio g., pietų kryptimi iki Klaipėdos g. Po to seka trumpa atkarpa Klaipėdos gatve rytų kryptimi ir netrukus riba pasukama į pietus nedidelei atkarpėlei Krekenavos gatve iki sankryžos su J.Zikaro gatve. Toliau - J.Zikaro gatve vakarų kryptimi iki S.Daukanto g., ir S.Daukanto gatve, pietryčių kryptimi iki T.Tilvyčio g. Sankryžoje riba pasukama į T.Tilvyčio g. ir vedama ja pietvakarių kryptimi. Pasiėkusi sankryžą su J.Žemgalių gatve, riba sukama į pietryčius šia gatve iki K.Paltaroko vidurinės mokyklos teritorijos, toliau - mokyklos teritorijos riba, šiaurės rytų kryptimi iki K.Paltaroko g. iki 5-sios vidurinės mokyklos teritorijos ir šios teritorijos riba rytų kryptimi iki Danutės g. Toliau riba eina Danutės gatve šiaurės kryptimi iki sankryžos su Katedros gatve ir Katedros gatve pasuka rytų kryptimi ir toliau maždaug ta pačia kryptimi - Algirdo gatve. Pasiėkusi sankryžą su Sirupio g. riba pasukama į šią gatvę ir ja vedama pietų kryptimi iki susikirtimo su Siručio g. Toliau ji pasukama rytų kryptimi ir kirtusi J.Basanavičiaus gatvę, toliau vedama ta pačia kryptimi jau J.Tallat-Kelpšos gatve, o jai pasibaigus - peršoka į Jaunimo g. Pasiėkusi sankryžą su V.Montvilos g., riba pasukama į šią gatvę ir toliau vedama šiaurės kryptimi iki susikirtimo su Aukštaičių g. Nuo čia ji pasukama vėl rytų kryptimi ir Aukštaičių g. eina iki sankryžos su Staniūnų gatve. Staniūnų gatve, šiaurės kryptimi vertybės teritorijos riba vedama iki Vilniaus g., o nuo sankryžos, Vilniaus gatve į rytus iki rytinėje Žemgalių gatvės išklotinėje išsidėsčiusių sklypų rytinių ribų ir pasukama pagal šias ribas šiaurės kryptimi. Pasibaigus mažaaukščiam (vienbučiui-dvibučiui) užstatymui, priešais daugiabutį namą, riba pasukama vakarų kryptimi, kol pasiekia Muilo fabriko teritoriją. Nuo čia, trumpa šiaurės krypties atkarpėle ji pasiekia Skaistakalnio parko teritoriją. Kadangi visas parkas yra kultūros vietovės teritorijoje, Istorinio centro riba vedama šio parko ribomis - rytų, pietų, šiaurės ir vėl rytų kryptimi, iki J.Biliūno g. ir "Ekranu" marių užtvankos.

Atskira Panevėžio miesto istorinės kultūros vietovės sala, į pietus nuo aukščiau aprašytosios teritorijos, apibrėžiama Istorinė išlikusių vėjo malūnų (reliktinio agrarinio kraštovaizdžio) teritorija. Jos ribos vedamos Ramygalos, J.Basanavičiaus bei Beržų gatvėmis ir sudaro trikampio pavidalo plotą.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		48	67	

Visoje aprašytoje teritorijoje yra teritorinė "sala", kuri dėl savo urbanistinių architektūrinių charakteristikų negali būti laikoma vertinga Panevėžio istorinio centro kultūros vietovės teritorija. Ji ribojama J. Basanavičiaus gatve vakaruose, nuo pat Nevėžio upės krantinės iki sankryžos su Algirdo g. Po to - pietuose - Algirdo gatve iki sankryžos su Margių g. Margių g., o toliau - Pradinės mokyklos teritorija yra rytinė šios "salos" riba, o šiauriau Ukmergės g. ši rytinė riba vedama Liuteronų bažnyčios šventoriaus teritorija. Čia riba vėl sukama rytų kryptimi ir "sala" ribojama bažnyčios bei palei Ukmergės g. išsidėsčiusių valdų ribomis, kol pasiekia Staniūnų g. Nuo čia, Staniūnų gatve, ji vedama šiaurės kryptimi iki Skaistakalnio parko ribos ir eidama šia riba pasukama vakarų kryptimi, kol baigiasi parko teritorija ir prasideda krantinės Nevėžio upės zona. Žalioji krantinės dalis priskiriama kultūros vertybės teritorijai, todėl eidama šia riba "salos" teritorija vėl pasiekia J. Basanavičiaus g.

Kaip aukščiau minėta, kultūros vertybės teritorijai priskirtos kai kurios istorinės priemiesčių gatvių trasos (erdvės), už aprašytos vertingosios miesto teritorijos dalies jų istorinių raudonųjų linijų ribose:

1. Klaipėdos g. iki sankryžos su A. Vienuolio g. (vakarų kryptimi),
2. Respublikos, toliau Stoties g. iki sankryžos su Utenos g. (šiaurės-šiaurės vakarų kryptimi),
3. Nevėžio g. nuo sankryžos su Stoties g. iki susikirtimo su Utenos g. (šiaurės-šaurės rytų kryptimi),
4. Pušaloto - Marijonų g. taro sankryžos su Nevėžio g. ir Vaikų darželio "Žibutė" teritorija (rytų - vakarų kryptimi),
5. Smėlynės g. iki sankryžos su Alyvų g. (šiaurės kryptimi),
6. Vilniaus g. iki tiltelio per Žagienio up. (rytų kryptimi),
7. Aukštaičių g. iki tiltelio per Žagienio up. (rytų kryptimi),
8. Danutės g. iki sankryžos su Nemuno g. (pietų kryptimi),
9. Ramygalos g. iki sankryžos su Beržų g. (pietų ir pietų-pietų rytų kryptimi),
10. J. Basanavičiaus g. iki sankryžos su Beržų g. (pietų kryptimi).

Vertybės teritorijos plotas – 314,13 ha.

1.2.2. Vertybės apsaugos zona – vizualinės apsaugos pozonis

Panevėžio miesto istoriniam centrui nustatytas vizualinės apsaugos pozonis, apimantis pagrindinę, didžiąją miesto teritorijos dalį, ribojant joje tik naujų statybų aukštingumą. Šis ribojimas nustatomas todėl, kad Panevėžys plyti palyginus labai lygaus žemės reljefo teritorijoje, ir tuo būdu iš tolo yra tebematomi jo istorinio centro pagrindiniai siluetą formuojantys vertikalūs akcentai - Katedros bei šv. Petro ir Povilo bažnyčių bokštai, o taip pat "Nevėžio" viešbutis, bei keletas daugiaaukščių (12-13 a.) gyvenamųjų pastatų. Pastarųjų išdėstymas praeityje architektūros ir urbanistikos požiūriu buvo pakankamai apgalvotas, ir tuo pavyko pasiekti gana teigiamą miesto silueto ir jo įvaizdžio rezultatą būtent lygumų kraštovaizdyje. Numatomi apribojimai Panevėžio miestui, atsižvelgiant į jo charakterį, nebus ženkliai sunkinantys tolesnę jo plėtrą, antra vertus, 2008 m. spalio 31 d. patvirtintame pastarajame Bendrajame miesto plane didžiama šių apribojimų jau yra numatyti (žiūr. BP Pagrindinio brėžinio reglamentų lentelę).

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		49	67	

Tokiu būdu apribojimai nelies tik šių teritorijų:

- vakarinės daugiaaukštės industrinės statybos Klaipėdos ir Kniaudiškių rajonų, ribojamų Nevėžio slėnio želdynų, Parko, Nemuno, Zikaro, Molainių, Medžiotojų gatvėmis bei pietine buv. nuotekų valymo laukų riba,
- vakarinio pramonės, komercijos ir sandėlių rajono dešiniajame Nevėžio krante, ribojama Pušaloto, Įmonių ir Janonio gatvėmis,
- šiaurinio miesto pakraščio Senamiesčio k. aplinkoje, ribojama Smėlynės, Piniavos bei Keramikų gatvėmis,
- rytinio pramonės, komercijos ir sandėlių rajono dešiniajame Nevėžio krante, ribojama Lėvens bei Tinklų gatvėmis,
- rytinės daugiaaukštės statybos Žemaičių rajono, ribojamo Velžio kelio bei Aukštaičių, Staniūnų ir Beržų gatvėmis,
- pietrytinės Pažagienių k. aplinkos rezervinės miesto teritorijos, šiaurėje ribojamo Prekybos bazės bei Teritorinės muitinės teritorijų pietine riba, toliau ribą vedant pietvakarinio Staniūnų gyvenvietės teritorijos kampo kryptimi.

Apsaugos zonos (vizualinės apsaugos pozonio) teritorijos plotas – 2549,6 ha.

2. PAVELDOTVARKOS PROJEKTAS

2.1. Vertybės teritorija

2.1.1. Taikomi režimai ir apribojimai

Vertybės teritorijai, nekilnojamosioms kultūros paveldo vertybėms bei vertingosioms teritorijos savybėms siūlomi šie režimai

Autentiškos paskirties režimas

autentiškos paskirties saugojimo režimas nustatomas tiems kultūros paveldo objektams, kurių naudojimas pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu būdu užtikrintų jų priežiūrą ir geriau nei kitoks naudojimas atskleistų saugomo objekto vertingąsias savybes. Autentiškos paskirties režimas siūlomas bažnyčioms (įskaitant pirmosios bažnyčios vietą bei aplink buvusias kapines) ir jų teritorijoms, kapinėms, kuriose yra vertybėmis paskelbtų kapų, istorinio darnos teatro pastatui.

Tausojamojo naudojimo režimas

tausojamojo naudojimo saugojimo režimas, nustatomas tiems kultūros paveldo objektams ir teritorijoms, kuriems išsaugoti tikslinga parinkti tokį naudojimo būdą ir pritaikymą, kad mažiausiai būtų sužalotos objekto vertingosios savybės, o valdytojas būtų suinteresuotas jį prižiūrėti. Tausojamojo naudojimo režimas siūlomas kitoms vertybės teritorijoms ir sklypams.

Specialiuoju planu nustatomi paveldotvarkos apribojimai

Apribojimai taikomi:

Statiniams ir jų kompleksams – nekilnojamosioms kultūros vertybėms;
Teritorijos vertingosioms savybėms;
Kitiems statiniams;

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		50	67	

Teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams);
Žemės darbams.

Nustatomi apribojimai:

Statinių aukščiui;
Užstatymo tankiui;
Užstatymo intensyvumui;
Teritorijos tvarkymui;
Žemės darbų pobūdžiui.

2.1.2. Sklypų tvarkybos darbų reglamentai

Teritorijų ar teritorijų dalių tvarkybos ir užstatymo reglamentai pateikiami brėžiniuose lentelėse

1	2
3	4
a	b
c	d

Kuriose:

1. Saugojimo režimai:

A – autentiškos paskirties saugojimo režimas
T – tausojamojo naudojimo saugojimo režimas

2. Leistinas pastatų aukštis:

e – esamas;

* nekilnojamosios kultūros vertybės aukštis keičiamas tik remiantis tyrimų duomenimis;
„9“- (ar kitas skaičius), (1+M) – galimas kitų pastatų aukštis nuo žemės paviršiaus iki kraigo (metrais), (auštų skaičius);

PP - pagal parengtus ir suderintus Projektinius pasiūlymus (pagal teritorijos užstatymo morfologinius tipus ir Bendrąjį planą).

3. Leistinas žemės sklypų užstatymo tankumas:

e – esamas;

15 % (ar kitas skaičius) – leistinas tankumas, išreikštas procentais;

* - tikslinama pagal tyrimų duomenis;

PP - pagal parengtus ir suderintus Projektinius Pasiūlymus (pagal teritorijos užstatymo morfologinius tipus ir Bendrąjį planą).

4. Leistinas žemės sklypų užstatymo intensyvumas:

e – esamas;

0,1 (ar kitas koef.) – leistinas intensyvumas;

* - tikslinama pagal tyrimų duomenis;

PP - pagal parengtus ir suderintus Projektinius Pasiūlymus (pagal Bendrąjį planą).

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams objektams bei nustatytoms vertingosioms savybėms

b – reikalavimai kitiems pastatams

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		51	67	

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, kelių/takų sistemai, reljefui, vandens telkiniams, krantinėms, inžineriniams, mišrios rūšies ir nesudėtingiems statiniams (mažajai architektūrai));

d- reikalavimai žemės darbams

Prie raidžių a, b, c, d prirašomas indeksas rodo kokios konkretūs reikalavimai yra privalomi teritorijos ir jos saugomų objektų bei kitų statinių tvarkymui.

a 1

Reikalavimai kultūros paveldo objektams:

Galimi tvarkybos darbai kultūros paveldo objektuose:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai;
- avarijos grėsmės pašalinimo darbai;
- remonto darbai;
- konservavimo, restauravimo ir atkūrimo darbai;
- pritaikymo darbai;
- šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų vertinimo tarybos akte. Restauracijos darbai vykdomi remiantis tyrimų duomenimis, taikant senąsias tradicines medžiagų paruošimo, apdirbimo bei statybos technologijas.

a 2

Reikalavimai statiniams, galintiems turėti vertingųjų savybių ir/ar sudarantiems objekto vertingųjų savybių pagrindą:

Statinių aukštis, plano bei tūrio keitimas vykdomas pagal tyrimų duomenis. Apdailos medžiagos parenkamos pagal nustatytas objekto vertingąsias savybes ir istorinius analogus.

Galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai;
- remonto darbai;
- avarijos grėsmės pašalinimo darbai;
- konservavimo darbai;
- restauravimo darbai;
- atkūrimo darbai pritaikymo darbai;
- šių darbų pritaikymas ir projektavimas;

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų vertinimo tarybos akte.

Vertingųjų savybių sąrašas gali būti tikslinamas, remiantis tyrimų duomenimis.

b 1

Reikalavimai kitiems pastatams

Nauja statyba neleistina

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;

b 2

Reikalavimai kitiems pastatams

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			52	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;
- neišlikusių pastatų atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus paveldosaugos, statybos ar kraštotvarkos darbus, pastatai pritaikomi pagal poreikius.

b 3

Reikalavimai kitiems pastatams

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;
- neišlikusių pastatų atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus paveldosaugos, statybos ar kraštotvarkos darbus, pastatai pritaikomi pagal poreikius.

Reikalavimai pastatų apdailos medžiagoms:

- naudojamos tradicinės fasadų apdailos medžiagos ir spalvos.

b 4

Reikalavimai kitiems pastatams

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;
- neišlikusių pastatų atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus paveldosaugos, statybos ar kraštotvarkos darbus, pastatai pritaikomi pagal poreikius.

Reikalavimai rekonstrukcijos darbams ir/ar naujai statybai:

- menkaverčių ūkinių pastatų rekonstravimas į estetikos ir konteksto požiūriu vertingesnius, leistina tokių pastatų konversija į gyvenamąją ar kitą paskirtį;
- leidžiama laikinų ir nesudėtingų pastatų ir statinių statyba suderinus pastato ar statinio projektą savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi;
- rekonstravimas ir nauja statyba leistini parengus ir suderinus su savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi projektinius pasiūlymus.

Reikalavimai pastatų apdailos medžiagoms:

- naudojamos tradicinės fasadų apdailos medžiagos ir spalvos.

b 5

Reikalavimai kitiems pastatams

Leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas;
- menkaverčių bei neigiamą įtaką vertybei darančių statinių ir/ar jų dalių griovimas;
- neišlikusių pastatų atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus paveldosaugos, statybos ar kraštotvarkos darbus, pastatai pritaikomi pagal poreikius.

Reikalavimai rekonstrukcijos darbams ir/ar naujai statybai:

- menkaverčių ūkinių pastatų rekonstravimas į estetikos ir konteksto požiūriu vertingesnius, leistina tokių pastatų konversija į gyvenamąją ar kitą paskirtį;
- leidžiama laikinų ir nesudėtingų pastatų ir statinių statyba suderinus pastato ar statinio projektą savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi;
- rekonstravimas ir nauja statyba leistini parengus ir suderinus su savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi projektinius pasiūlymus.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			53	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

c 1

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- takų tiesimas ir rekonstrukcija leidžiama suderinus su savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi projektinius pasiūlymus;
- vadovautis LR AM įsakymu „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“.
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę, estetika ir formos parenkamos pagal tyrimus ir istorinius analogus

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

c 2

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- takų tiesimas ir rekonstrukcija leidžiama suderinus su savivaldybės administracijos kultūros paveldo skyriumi projektinius pasiūlymus;
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę, estetika ir formos parenkamos pagal tyrimus ir istorinius analogus

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

c 3

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- leidžiami kelių rekonstrukcijos darbai nekeičiant kelių parametrų, galimas kelio trasos, dangos tipo ir elementų atkūrimas pagal tyrimų duomenis
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę, estetika ir formos parenkamos pagal tyrimus ir istorinius analogus

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

c 4

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S					
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		54	67	

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- takų tiesimas ir rekonstrukcija leidžiama pagal funkcinius poreikius;
- vadovautis LR AM įsakymu „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“.
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę,

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

c 5

Reikalavimai teritorijos tvarkymui (želdiniams, reljefui, kelių/takų sistemai, vandens telkiniams, krantinėms, vandens telkiniams, nesudėtingiems statiniams:

- prieš teritorijoje esančių medžių kirtimą atlikti jų įvertinimą bei suderinti su už kirtimą atsakingomis institucijomis;
- maksimaliai saugomas esamas reljefas;
- leidžiami kelių rekonstrukcijos darbai;
- teritorijos įrangos elementai (t.t. mažoji architektūra) pagal funkcinę būtinybę.

Tvarkymo darbai negali sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

d 1

Reikalavimai žemės darbams

- prieš vykdant žemės darbus būtina atlikti archeologinius tyrimus;

Žemės darbai negali pakenkti fiziškai, sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

d 2

Reikalavimai žemės darbams

- prieš vykdant žemės darbus būtina atlikti archeologinius tyrimus;
- vadovautis LR AM įsakymu „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“.

Žemės darbai negali pakenkti fiziškai, sumenkinti ir užgožti vertingų statinių (t.t. NKV) bei nustatytų teritorijos vertingųjų savybių.

Režimų galiojimo teritorijos dalinamos nustatomų reglamentų ribomis. Reglamentų ribos ir plotai (m²) rodomi brėžiniuose ir pateikiami aprašymuose.

2.1.3. Sprendiniai

Vertybės teritorijai - Panevėžio miesto istorinei daliai, atsižvelgiant į joje esančių objektų vertę bei charakterį, naudojami abu Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu numatomus režimus - Autentiškos paskirties bei Tausojamo naudojimo.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		55	67	

Autentiškos paskirties režimas nustatomas šių objektų teritorijoms:

1. NKV - maldos namų teritorijoms **(A1)**:

- 1.1. Kristaus Karaliaus Katedros šalia Katedros a. teritorijai (A1),
- 1.2. Šv. Petro ir Povilo bei Sukilėlių a. šalia M. Tiškevičiaus g. teritorijai (A1),
- 1.3. Stačiatikių cerkvės ir kapinių šalia T. Tilvyčio g. teritorijai (A1),
- 1.4. Evangelikų Liuteronų bažnyčios šalia Ukmergės g. teritorijai (A1).

Teritorijos reglamentai:

Teritorija A1

A	e
e	e
a 1	b 5
c 5	d 1

2. Senųjų miesto kapinių - kapinių su NKV kapais tarp Apvaizdos tako ir Sporto g. teritorijai **(A2)**,

Teritorijos reglamentai:

Teritorija A2

A	e
e	e
a 1	b 2
c 2	d 1

3. Pirmosios bažnyčios vietos ir jos aplinkos (buv. kapinių) šalia Venslaviško g. teritorijai **(A3)**. *Ši teritorija, nors yra Panevėžio miesto gimimo (atsiradimo) vieta, šiuo metu naudojama pagal visiškai prieštaraujančią jos reikšmei paskirtį (čia stovinti tipiniame sovietinio laikotarpio pastate yra įrengtas ir veikia morgas). Todėl tiek galiojančiame 2008 m. Bendrajame plane, tiek šiuo Specialiuoju planu yra siūloma atlikti visus galimus archeologinius bei istorinius tyrimus ir ateityje keisti teritorijos paskirtį bei tvarkyti ją kaip išskirtinės reikšmės istorinę miesto vietą.*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija A3

A	e
*	*
a 1	b 1
c 2	d 1

4. Istorinio Panevėžio teatro šalia Respublikos ir teatro g. teritorijai **(A4)**. *Siūloma atlikti išsamius istorinius bei architektūrinius šio išskirtinės svarbos miesto kultūros istorijai pastato bei jo teritorijos tyrimus ir ateityje jį restauravus naudoti išimtinai kultūros reikmėms.*

Teritorijos reglamentai:

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		56	67	

Teritorija A4

A	e
*	*
a 1	b 5
c 5	d 1

Tausojamo naudojimo režimas siūlomas likusioms Panevėžio miesto centrinės dalies teritorijoms ir skirstomas į dvyliką grupių:

T 1. - Reliktinio valakinio užstatymo režimas. *Numatomas susiformavusių siaurų sklypų architektūrinėmis priemonėmis išsaugojimas, vienaukščio, pastatų galais į gatvę orientuoto užstatymo principo urbanistinis išsaugojimas. Pastatams saugotini bei naujai projektuotini šlaitiniai stogai, pagrindinė vyraujanti sienų apdailos medžiaga - medis.*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 1

T	e
e	e
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

T 2. - Miesto perimetrinio užstatymo ant istorinių bei naujai suformuotų užstatymo (raudonųjų) linijų režimas. 2 teritorijos - pagrindinė istorinio centro dalis apie Laisvės a. bei Respublikos g. ir apie Smėlynės g., Šv. Petro ir Povilo bažnyčios gretimybėje. *Numatomas išlikusio XIX-XX a. pradžios perimetrinio užstatymo ar jo fragmentų išsaugojimas bei tvarkymas, gatvių erdvių bei jų raudonųjų linijų išsaugojimas, reikalui esant naujus pastatus statant tik ant istorinių gatvių raudonųjų linijų, neužstatytas sklypų teritorijas nuo gatvių atibojant atitvėrimais. Saugant ir stiprinant šios miesto dalies susiformavusį istorinį įvaizdį naujai statybai teritorijoje nustatomi atitinkami reikalavimai: leistinas pastatų aukštis - iki 14 m pagrindiniam karnizui + iki 5 m papildomai iki stogo kraigo (iki 4 a. su mansarda). Privalomi šlaitiniai stogai, tradicinės stogų dangos bei fasadų apdailos medžiagos ir jų spalvos - molio čerpės, lakštinė skarda, apdailinių plytų ar tinkuotas mūras. Stiklas, metalas, plastikas, akmuo neprivalo vyrauti fasadų plokštumose. Kvartalų viduje projektuojamiems pastatams, kurių aukštis neviršija 12 m (3 a.) šlaitiniai stogai nėra privalomi.*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 2

T	19
e	e
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

T 3. - Miesto mažaukščio užstatymo teritorijų režimas. *Numatomas vyraujančio XX a. pradžios (iki 1960 m.) mažaukščio užstatymo ant gatvių raudonųjų (užstatymo) linijų išsaugojimas bei tvarkymas. Saugant susiformavusį urbanistinę šių teritorijų įvaizdį, reikalui esant naujas užstatymas formuojamas ant gatvių raudonųjų linijų, pastatų aukštis - 1 - 2 a. su mansarda. Naudotinos tradicinės stogų bei fasadų apdailos medžiagos bei jų spalvos - molio čerpės, lakštinė skarda, "šiferis", apdailinių plytų ar tinkuotas mūras.*

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		57	67	

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 3

T	13
e	e
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

T 4. - Vėlyvų laisvo užstatymo intarpų teritorijų režimas. Apie XX a. vidurį bei antrojoje šimtmečio pusėje istorinio, daugiausiai mažaukščio, užstatymo aplinkoje susiformavusios nedidelės naujo visuomeninio (mokykos, vaikų darželiai) bei gyvenamojo daugiabučių namų užstatymo teritorijos su istorinio užstatymo reliktiniais tarpais. *Numatoma - išsaugant vertingus istorinio užstatymo fragmentus, esamų visuomeninių bei gyvenamųjų pastatų rekonstravimas bei nauja statyba. Pastatų aukštis negali viršyti 18 m (5 a.), jų apdailai naudotinos tik tradicinės medžiagos bei jų spalvos - apdailinių plytų mūras ar tinkas.*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 4

T	18
e	e
a 1/a 2	b 4
c 3	d 1

T 5. - Istorinių priemiesčių gatvių perimetrinio užstatymo bei sklypų atitvėrimo ant istorinių raudonųjų linijų režimas. Apima Klaipėdos, Danutės, Sodų, Ramygalos, J.Basanavičiaus, Aukštaičių, Algirdo, Vilniaus, Smėlynės, Pušaloto gatvių dalis bei visas Katedros, Nevėžio bei stoties gatves. *Numatoma, jog visi išlikę XIX- XX a. pradžios mūriniai šalia šių gatvių stovintys pastatai yra šių gatvių teritorijų vertingosios savybės. Naujieji pastatai šalia šių gatvių projektuojami ir statomi tik ant istorinių jų raudonųjų linijų, jokie kiti architektūriniai apribojimai jiems netaikomi, išskyrus vizualinio istorinio miesto polonio aukštingumo reikalavimus. Neužstatytos sklypų teritorijos nuo gatvių atribojamos atitvėrimais.*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 5

T	-
-	-
-	-
c 5	d 1

T. 6. - Istorinių želdynų priežiūros ir tvarkymo režimas. Režimas taikomas istorinio Skaistakalnio parko bei buvusiųjų Žydų kapinių greta Vasario 16 g. teritorijoms. *Numatoma šias teritorijas tvarkyti pagal paveldosaugos reikalavimus, atkuriant erdves, plano sprendinius, bei apželdinimą.*

Teritorijos reglamentai:

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		58	67	

Teritorija T 6

T	-
-	-
a 1	b 4
c 1	d 2

T 7. - Reliktinio agrarinio kraštovaizdžio su išlikusiais vėjo malūnais režimas. Apima dalį teritorijos tarp Beržų, J.Basanavičiaus bei Ramygalos gatvių. *Numatoma, jog šiame kvartale, išskyrus šalia gatvių esančias namų valdas bei galimai statybai numatytas esamų sklypų dalis malūnų aplinkoje, nebūtų planuojama nauja statyba bei esamų visuomeninių pastatų rekonstrukcija, kurios tikslas būtų plėsti užsatymo plotą ar aukštį. Taip pat kvartalo teritorijoje nebūtų leistina įrenginėti naujas, papildomas sporto ar automobilių parkavimo aikštes, nesodinami nauji papildomi želdiniai (stambūs medžiai), išskyrus vejų, daržų ar sodų įrengimą bei sodinimą.*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 7

T	-
-	-
a 1	b 1
c 3	d 1

T 8. - Nevėžio upės slėnio želdynų istorinėje miesto dalyje tvarkymo režimas. Apima esamus bei galiojančiame 2008 m. bendrajame plane numatytus Nevėžio upės slėnio želdynus tarp pėsčiųjų tilto ties P.Puzino gatve bei J.Biliūno gatvės ("Ekranas" marių užtvankos). *Numatoma, jog planuojant ir tvarkant želdinius išliktų galimybės apžvelgti istorinį miesto centro panoramas, jo svarbiausius pastatus.*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 8

T	-
-	-
a 1	b 1
c 1	d 2

T 9. - Naujų miesto erdvių su išlikusiais vertingais istoriniais pastatais režimas. Apima naujai (XX a. antrojoje pusėje) suformuotą Vilniaus gatvės tarp Klaipėdos ir J. Basanavičiaus g. trasą bei ją supančią erdvę ir jos architektūrinę aplinką. *Numatoma, jog šioje susiklėsčiuosioje erdvėje nebeprojektuoti nauji pastatai, o ją ribojančioms išsklotinėms atitinkamai taikomi T 2 ir T 4 režimai.*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 9

T	e
e	e
a 1	b 4
c 3	d 1

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		59	67	

T 10. – Miesto centro greta senamiesčio perimetrinio užstatymo kvartalo režimas. *Pastatų aukštis iki 35 m (iki 9 a.).*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 10

T	35/PP
80	3.0
-	b 5
c 5	d 1

T 11. – Miesto centro greta Senamiesčio iš dalies perimetrinio užstatymo kvartalo režimas. *Pastatų aukštis iki 25 m. (iki 7 a.).*

Teritorijos reglamentai:

Teritorija T 11

T	25/PP
60	2.6
A1	b 5
c 3	d 1

Esant ypatingoms aplinkybėms, Panevėžio miesto istoriniame centre projektuojant naujus statinius ar esamų rekonstravimą, nukrypimai nuo Paveldotvarkos projekte nustatytų paveldosauginių reikalavimų, galimi tik Panevėžio miesto tarybos sprendimu.

2.2. Apsaugos zonos (vizualinės apsaugos pozonio) teritorija

2.2.1. Vizualinės apsaugos pozonis, 1-ji teritorija.

Pozonio teritorijoje nustatomas leistinas maksimalu naujai projektuojamų pastatų aukštis - iki 18.0 m nuo esamo žemės paviršiaus (5 a.).

2.2.2. Vizualinės apsaugos pozonis, 2-ji teritorija

Pozonio teritorijoje nustatomas leistinas maksimalus naujai projektuojamų pastatų aukštis - iki 12 m nuo esamo žemės paviršiaus (3 a.).

2.2.3. Padidinto intensyvumo ir aukštingumo už kultūros vietovės ribos teritorijos

Šiame Specialiajame plane nurodomos, kadangi minimos teritorijos yra nustatytos galiojančio 2008 m. Panevėžio miesto bendrojo plano sudėtyje, ir jų tikslas - kartu su istoriniu miesto centru - formuoti miesto erdvinę kompoziciją bei siluetą, pabrėžti miesto centro vietą, suteikti miestui, jo panoramoms bei siluetai daugiau išraiškos bei savitumo. Visos jos yra išdėstytos paveldosauginių apribojimų neturinčiose zonose. Viso Panevėžio mieste numatytos trys šio pobūdžio teritorijos.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		60	67	

VI. SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		61	67	

**PANEVĖŽIO MIESTO ISTORINĖS DALIES (unikalus kodas 31872)
NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS SPECIALUSIS
PLANAS
TERITORIJOS IR APSAUGOS ZONŲ RIBŲ IR PAVELDOTVARKOS
PROJEKTAS
SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS**

Sprendinių pasekmių vertinimas atliktas vadovaujantis Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 920 (Žin., 2004, Nr. 113-4228).

**I. POVEIKIS TERITORIJOS VYSTYMO DARNAI IR (AR) PLANUOJAMAI
VEIKLOS SRIČIAI**

Igyvendinus Panevėžio miesto istorinės dalies specialiojo plano (ribų ir paveldotvarkos projekto) sprendinius numatoma užtikrinti planuojamoje teritorijoje esančios urbanistinės struktūros, Panevėžio miesto identiteto išsaugojimą. Pagerėtų ir atskirų kultūros paveldo objektų (statinių) paveldosauginė padėtis.

Patvirtinus nustatyta tvarka parengtą vertybės teritorijos ir apsaugos zonos ribų bei tvarkymo planus, prognozuojamas ilgalaikis teigiamas efektas. Susidarys galimybės tikslingai ir teisiškai pagrįstai reguliuoti istorinėje miesto dalyje projektavimo bei statybų procesą, kad miestas ir ypatingai ši teritorija ir toliau išsaugotų savąjį architektūrinį-urbanistinį veidą.

Šis specialusis planas yra viena iš Panevėžio miesto savivaldybės vykdomos urbanistinės politikos dalių, tačiau jo sprendinių patvirtinimas ir tolesnis įgyvendinimasd teigiamai paveiks ir visą Lietuvos Respublikos paveldosaugos sistemą.

II. POVEIKIS GAMTINEI APLINKAI IR KRAŠTOVAIZDŽIUI

Jokie šio specialiojo plano sprendiniai neturės neigiamo poveikio gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui, oro kokybei, planuojamos teritorijos paviršinių ir požeminių vandenų kokybei, ekosistemoms ar biologinei įvairovei. Numatomi sprendiniai gali tik kiek pagerinti miesto rekreacinę aplinką.

Sprendinių įgyvendinimas Panevėžio miesto centre, saugant istorinį užstatymą ir jo aplinką bei ribojant naujų statybų parametrus, gali tik teigiamai veikti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir estetinę kokybę.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		62	67	

Šiame teritorijų planavimo dokumente nėra planuojama ūkinė veikla, nustatomos tik vertybės teritorijos ir apsaugos zonos ribos, o tvarkymo plane - konkretūs paveldosauginiai-architektūriniai aprigojimai, todėl neigiamo planuojamos ūkinės veiklos poveikio gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui nebus.

Projekto vadovas
AM atestatas Nr. 669
Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistas
(KPD atestatas Nr.1038 ir Nr.1048)

Augis Gučas

TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTŲ SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMO LENTELĖ

1.	<p><u>Teritorijų planavimo dokumento organizatorius:</u></p> <p>Panevėžio miesto savivaldybės administracija</p>
2.	<p><u>Teritorijų planavimo dokumento rengėjas:</u></p> <p>UAB "Senojo miesto architektai", Šv. Ignoto g. 5, 2001, Vilnius UAB "Urbanistika", A. Goštauto g. 8, 01108, Vilnius</p>
3.	<p><u>Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas:</u></p> <p>Panevėžio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 31872) nekilnojamojo kultūros paveldo specialusis planas. Teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai</p>

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			63	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

4.	<p><u>Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais:</u></p> <p><i><u>Bendrieji planai:</u></i> Panevėžio miesto teritorijos bendrasis planas. 2008-10-30 (Panevėžio m. savivaldybės Tarybos sprendimas Nr. 1-25-1)</p> <p><i><u>Specialieji planai:</u></i> Panevėžio miesto savivaldybės patvirtinti specialieji planai (Panevėžio m. internetinis psl. http://www.panevezys.lt; <i>Teritorijų planavimas</i>)</p> <p><i><u>Detalieji planai:</u></i> Panevėžio miesto savivaldybės patvirtinti detalieji planai (Panevėžio m. internetinis psl. http://www.panevezys.lt; <i>Teritorijų planavimas</i>)</p>
5.	<p><u>Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais:</u></p> <p>1. Panevėžio miesto plėtros 2004-2013 metų strateginis planas.(Panevėžio m. savivaldybės Tarybos 2003-12-18 sprendimas Nr.1-11-1)</p> <p>2. Panevėžio regiono plėtros 2007-2013 metų strateginis planas (Panevėžio regiono plėtros tarybos 2008-06-10 sprendimas Nr.R2-5)</p>

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		64	67	

6.

Status quo situacija :

Šiuo metu Panevėžio miesto teritorijoje jokie konkretūs paveldosauginiai urbanistiniai apribojimai nėra nustatyti. Nors miestas įkurtas daugiau nei prieš 500 metų (1503 m.) ir visą šį laikotarpį organiškai formavosi - augo ir plėtėsi, jo urbanistinė struktūra, konkrečios paveldosauginės vertės, išskyrus paskirus objektus (pastatus) jame nebuvo išvelgiama.

2005 m. buvo parengta Panevėžio miesto kultūros paveldo tinklų schema (rengėjas UAB "Senajo miesto architektai", patvirtinta Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2005-11-24 sprendimu Nr.1-39-5) kurioje buvo nurodytos saugotinos teritorijos ribos, kiti paveldosauginiai reikalavimai.

2006-2008 m. laikotarpiu parengtame ir patvirtintame Panevėžio m. teritorijos bendrajame plane (UAB "Urbanistika") yra nurodyta, pagal aukščiau minėtą Tinklų schemą, miesto istorinės dalies teritorija. Taip pat, remiantis šio bendrojo plano rengimo metu atliktais urbanistiniais tyrimais, buvo nustatyta ir nurodyta miesto indentitetą atspindinti teritorija ir jos riba.

2008-03-31 aktu Nr. PN-RM-18 Panevėžio miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba Panevėžio miesto istorinę dalį įrašė į LR kultūros vertybių registrą ir tuo suteikė jai teisinę apsaugą, nustatė vertybės ribas bei vertingąsias savybes. Į registrą buvo įrašyta ženkliai mažesnė teritorija nei nurodyta 2005 m. Tinklų schemoje. Vizualinės apsaugos pozonis nustatytas nebuvo.

2011-12-09 Panevėžio miesto savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba protokolu Nr.KPV-22 patikslino Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ribas ir nustatė teritorijos plotą 314,13 ha.

2012-04-19 Panevėžio miesto savivaldybės taryba sprendimu Nr.1-119 paskelbė Panevėžio miesto istorinę dalį savivaldybės saugomu kultūros paveldo objektu.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S			65	67	
	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai				

7.	<u>Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius</u>		
	Specialiajame plane nustatytais sprendiniais užtikrinti Panevėžio miesto indentiteto ir jo istorinės dalies (3182) urbanistinės paveldosauginės vertės išsaugojimą		
8.	<u>Galimo sprendinių poveikio vertinimas</u> (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas)		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
9.	Sprendinio poveikis:		
9.1.	Teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai (nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugai)	Įgyvendinus specialiojo plano sprendinius tikimasi Panevėžio m. istorinio centro teritorijos atgaivinimo, išsaugant ir išryškinant architektūrinę, istorinę ir urbanistinę šio objekto vertę. Tikimasi ilgalaikio teigiamo poveikio kultūros vertybių apsaugai, nes specialiajame plane tikslinamos vertybės teritorijos ribos suvedamos su nekilnojamojo turto kadastre registruotų sklypų ribomis. Taip pat nustatoma apsaugos zona - vizualinės apsaugos pozonis.	Neigiamo poveikio teritorijos vystymo darnai bei kultūros vertybių apsaugai nenumatoma.
9.2.	Socialinei aplinkai	Numatomas teigiamas poveikis vietos bendruomenės raidai, švietimui, kultūrai, nes miesto istorinio centro teritorijos ir apsaugos zonos ribų bei jo tvarkymo projekto principų įteisinimas užtikrins geresnę kultūros paveldo apsaugą ir statybinės veiklos drausmę. Tai netiesiogiai teigiamai veiks tiek jaunas šeimas, vaikus, tiek ir pagyvenusius asmenis. Deramai tvarkomas ir prižiūrimas, istorinę verę turintis miestas, skatina turizmą, kultūrinius renginius. Tai tiesiogiai teigiamai veikia visas socialines grupes.	Neigiamo poveikio socialinei aplinkai nenumatoma.

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		66	67	

9.3.	Gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui (urbanistikai, aplinkosaugai)	Numatomas teigiamas poveikis gamtinei aplinkai bei kraštovaizdžiui, kadangi specialiajame plane nustatomas miesto istorinio centro vizualinės apsaugos pozonis. Tuo pačiu bus užtikrinta galimybė šioje teritorijoje riboti statinių aukštingumą. Tai turės teigiamą įtaką Panrvėžio miesto ir jo apylinkių kraštovaizdžiui. Apsaugos zona turės teigiamos įtakos ir gamtinės aplinkos apsaugai, ekosistemoms bei biologinei įvairovei.	Neigiamo poveikio gamtinei aplinkai bei kraštovaizdžiui, urbanistikai ir aplinkosaugai nenumatoma.
9.4. 9.5.	inžinerinei ir transporto infrastruktūrai	Paveldosauginis ribų ir tvarkymo specialusis planas nesprenžia ir nesikiša į inžinerinės infrastruktūros klausimus, todėl šiai sričiai tiesioginio poveikio nebus. Galimas netiesioginis teigiamas poveikis tiek inžinerinei, tiek transporto infrastruktūrai. Įteisinus specialiojo plano sprendinius, bus sudaryta galimybė išvengti neharmoningos, blogai valdomos plėtos centrinėje Panevėžio miesto dalyje. Patvirtinus miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų bei tvarkymo planus, bus galima įteisinti šios urbanistinės vietovės apsaugos regamentus, nustatyti apribojimus naujo užstatymo intensyvumo didinimui. Tai sąlygos transporto srautų bei aprūpinimo inžineriniais tinklais poreikio stabilizavimą ir turės netiesioginį teigiamą poveikį taip pat ir pačiai transporto infrastruktūrai.	Neigiamo poveikio inžinerinei infrastruktūrai nenumatoma. Neigiamo poveikio transporto infrastruktūrai nenumatoma.

Projektovadovas
AM atestatas Nr. A669,
Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistas
(KPD atestatas Nr.1038 ir Nr.1048)

Augis Gučas

Etapai	Organizatorius : Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Pirkimo Nr. 80142 SMA-10/06-SP	Lapas	Lapų	Nr.byloje
SP -S	Objektas: Panevėžio miesto istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų ir paveldotvarkos projektai		67	67	